

ఆంధ్రమిత్ర

309344 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

జెన్మ వట్టణము 1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 10 వ తేది బుధవారము

నెం. 9

సంపుటము ౫

శింశానానా సంవత్సర పాల్వన మాస బహుళ చతుర్థి ౧౪.

సంవిత్ ౯

అమృతాంజనము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పిల మాన్పును
బాధ్యపు నొప్పిల తొలగి
బోలును. వాయువు
పోట్ల పోగొట్టును.

మహాశయకలి, యమకంఠము,
ప్రతియింట నుండవలసిగది.

ప్రసూతికలచే హింజూ చేత మందు

తయారుచేయుటకు నుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిపో. 109, కృష్ణాపూర్వ, బొంబే.
కె. బి. జోషి & కో. లిమిటెడ్, బొంబే.

మహారాజా హోటాలు

(1912 సం॥ లో స్థాపించబడినది.)

మెన్మెరీ రాజధానిలో ముఖ్యమయిన ఇండియన్
హోటలు. నెం. 121 ఆర్ మినియోక్ వీధి, మద్రాసు.
(వైకోర్టు ఎదురుగా) (1102)

ప్రాంతలను అతిసమీపముగానను పట్టణమధ్యమందున్నది.
ప్రయాణికులకు విద్యాధులకు విడిపియండుట
లకు భోజనోపాయములకున్న స్వచ్ఛమైన సౌఖ్యములను
తగు ఏర్పాట్లున్నవి. మిడ్వేల్ గమలు ఎల్లక్లిక్ డిపాహాయి
ములు అసాధారణములు యున్నవి. గాలి బాగావచ్చును.
కాకాభోజనము పూట 1-కి రూ. 0-4-0

ప్రత్యక్షమయిన కాకాభోజనము, లేక మాంసాభోజ
నము, ఫలహారములు, అనుభవముల హిందువులవలన తయారు
చేయబడి హిందువు లేక యూరోపియనువద్దతిప్రకారం వడ్డించ
బడును. విద్యాధులకు తక్కువ రేట్లు.

ఈ హోటలు బర్మా, సిలీను, యూరోపు, ఇండియా,
వన్మరాజేశములం దంతటను సంచారముచేసి వచ్చియుండు
ఒక అనుభవము గల నాయకుగారి మ్యూజిజిమెంటులో
యున్నది. చార్జీలు సులభముగా నుండును.

అమృతసంజీవి లేహ్యము,

అనుకంఠ మార్గము.

ఈ లేహ్యము, మృగము అనుభవములచే కుద్ధ వనమాలిక
లలో తయారుచేయబడినది. ఈ లేహ్యము, మృగములచే నర్వ

విధములగు మహాసంబంధమైన వ్యా
ధులు నివారణ కాగలదు. ప్రపంచమున
నుఖసంబంధమైన సెగి రోగములచే
యెందరు బాధ నొందుచుండుటలేదు.
అట్టివారి కిది శేవతావర ప్రసాదము.
దీనిని సేవించిన రక్తముకు ప్రమే, పుష్టి
నిచ్చి నరములకు పలుత్యమును కలుగ
చేయుటలో మేటియైనది.

దీనిని స్త్రీలు, పురుషులు, అందరును వాడవచ్చును. (586)
28 దినములు సేవించు లేహ్యము, ద్రావకముగల సెట్టు 2-కి 8-0
24 దినములు సేవించుగల సెట్టు 1-కి 1-12-0
1 సెట్టుకు పోస్తేజి 0-4-0. 2 సెట్టు కొనువారలకు పోస్తేజి
ఇవారు. చిరువాడు:— లేహ్యము డిపో,
నెం. 6. వేంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, సామలకాడుపేట, మదరాసు.

“ఎలెక్ట్రా” వాచిని కొన్నచో చాల సహాయమును పొందెదరు.

సమయన కాలములో తిను సంకేతిక ఫలములకు పోగలరు.

“ఎలెక్ట్రా”

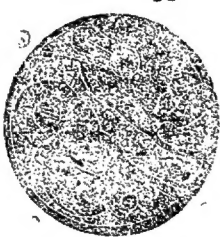
(1049)

ఎలెక్ట్రా లివరు నడక

చాల దిక్కుముగనుండును.

గడియారములయు శ్రేష్ఠమైన

పరికరములలో చేయబడినది.

బెన్మెలో 1914 సం॥న జరిగిన
జాతీయ వస్తుప్రదర్శనమున గ్రాల్లెటు
స్వీసు ఎలెక్ట్రావాచికి గొప్పబహుమతి
(గ్రాండు ప్రిక్స్) ఒకంగబడినది.
గొప్ప బహుమానము.

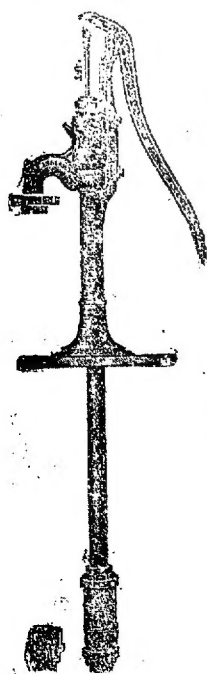
గ్వాల్టర్ కంపెనీ, స్విస్ మేడు.

సమస్త ప్రాంతగడియారములు. చౌకధరలు. పలువిధములగు వాచీలుగలవు. ప్రతిచోటను దొరకును.

ఏజెంట్లు: డి. ఇ. సంపత్ శెట్టి అండుకో, ఎస్. ప్లెనెడు, దరాసు.

Mayer's Hand Pump

మయర్స్ హాండు పంపు

గంజామజిల్లా మెర్గడా సంస్థానపు
ఇంజనీరు జె. బర్మెట్టుగారు ఇట్లు వ్రా
యుచున్నారు. “మయర్ సప్లై చేసిన
పంపు (50 అడుగులలోపు) కడు సంత్ప
స్థికముగ నున్నది.”

ఇంటియందును, లోటయందును, నీటి
ప్రక్షులను బాపుకొనుటకు
మయర్స్ హాండు పంపు
ను వాడుకొనడు.

దీని సతి సులభముగ అయర్నులెత్తు.
ప్రయాసము లేక పనిచేయవచ్చును.
150 అడుగుల లానుకొనుట ఎంత లో
తునకైనను ఉపయోగింపవచ్చును.
వివరములకొనుట నేడే ఈ క్రింది
చిరునామాకు వ్రాయును.

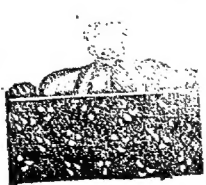
K. B. JOSHI & Co,
32, Hornby Road Fort,
BOMBAY.

ఇనాము!

ఇనాము!!

అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు

చీర 1-కి వెల రు. 3-12-0.

18 మార్గలు నిడివి. 2 1/2 మార
వెడల్పు కలవి రంగుకు ఉత్తరవాద
ము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల
బుట్టలు నేయింపబడినవి పలురకములు
కలవు. ఇక్కల నాగరికమునకు తగు
నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-టి కొనువారలకు ఎల్కట్రిక్
బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇనాముగా యివ్వబడును.

నర్మపురం సరిగవీర 1-కి 16 X 2 1/2	రు 4.8 0
బందరు దవకొడిచీర 1 కి	రు 3.0 0
పొలామణి మామిడిచీర 1-కి	రు 2.8 0
కాంచీపురము అరకుచీర 1-కి	రు 5.0 0
శకుంతలచీర 1-కి	రు 5.8 0

1142

సి. సి. లింగం అండుకో,

2, రామానుజాయర్ వీధి, సాకాడుపేట పోస్టు, మద్రాసు

జీవితములు, నవలలు

1 గోపాలకృష్ణగోళలే 0-8-0	1 మంజుమతి	-12-0
2 మహాదేవగోవిందరాణదేవి 0-10-0	2 జగన్మోహిని	0-10-0
3 రామత్రిప్పామిఎం. ఏ. 0-8-0	3 ఇందిరామంధరము	0-10-0
4 నిజేంద్రాసోదరి 0-8-0	4 రంగరాజు	0-14-0
5 బదనబార్తి చక్రవర్తి 0-8-0	5 అమృతవల్లి	1-4-0
6 హర్షిణి ప్రభువు 0-8-0	6 కళావతి	0-12-0

వై 2 గ్రంథముల నొకపర్యాయము కొనువారికి
తరాలాఖలు మేమే భరించెదము. (932-409)
సెం ఆర్. కృష్ణారావు అండుకో, నల్లూరు.

సావర్నీ అండుకంపెనీ

(1189) కచ్చాలేశ్వర ఆగ్రహారం, మదరాసు.

తా మ ర తై ల ము.

ఈ తైలమును 2 కొజులు తామర, పినుగజ్జి,
దురద, తీట ఇటువంటి చర్మవ్యాధులకు మైన రాచిన
యెడల మాయమై పోవును. గణములేదనన దబ్బు
వాఫసు చేయుచును. బుడ్డి 1-కి క్రయం ఆ. 12.

3 బుడ్డకు పోపులప్పులు వర్ష రా తేవు

సావర్నీ అండుకంపెనీ,
(1189) కచ్చాలేశ్వర ఆగ్రహారం, మదరాసు.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.

ఈ లేహ్యము రక్తమునకుద్ధిచేసి వీర్యమును పాచ్చిం
చి బలమును కలిగించి యుష్మకమనము చేసి చేతి కాచి
మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు
తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘతాయ, భేదులు, తలనొప్పి,
కొమ్మునొప్పి మొదలగు వానినీ తప్పక నివారించును.

అర్ధపాను డబ్బి 1-కి రూ. 2-0-0.

వైద్యకౌశ్ఠి మునీశ్వరన్ నోవించి.

అకంకనిగ్రహా డి. ప. ధాల. నెం. 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్స్ డిపో,

మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు ప్రథమ అన్నియు వ్యాపారమైన

మొట్టమొదట. కాబట్టి అది ఉచితము.

డాక్టరు. ఆనంద-లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

(946-387) మేనేజరు.

నర్ చంద్రమాధవపూము

స్వార్థచిహ్నసభ

బాలు మోతీలాల్ న్యాయవాది ఉపన్యాసము.

శ్రీ గవర్నరు గారికి వందనలు లభించు తీర్మానము నామోదించు మోతీలాల్ న్యాయవాది మాట్లాడిరి:—

శ్రీ గవర్నరుగారు నేటికభి కార్య నిర్వహణమున ప్రధాన స్థాన మాక్రమించినందున నాడు సుర కెంతయు నందనీయులు. కీర్తికేసులకు 50 వందల మార్గముగాను ప్రముఖులు. వారిని గాంచిన మాకెంతయు గర్వముగ నుండెడిది. ఈ స్వర్థచిహ్నసభావేళమున గవర్నరు గారధ్యక్షత వహించుట మిగుల సమంజసముగ నున్నది. ఇట్టి సాంఘికవిషయముల యందు వారు సామాన్యముగ మాటో కలసి మెలసి యుండునెడల మేము నిరేకసాలనముక్రింద నున్న మనములకు క్రమక్రమముగ ముఖ్యపదములనుగ్రహించి మనజాతీయచారములయెడల నిరంతరముభూతిని వ్యక్తపరచి, మనయెడల వారికి గల ప్రేమను వెల్లడించుటకై వానినవలంబించు నిది యెవ్వరు తలంచిరి? ఈ మండు వేసంగియందు భోవతిని భరించు విషయమై యోచించితిమి. శ్రీహను భోవతిభరించునెడల వారికి సౌఖ్యముగ నుండుట మాత్రమే గాక, మా జాతీయభిప్రాయములగుడ తృప్తి పరుపగుచును. ఇదివరకు మన గవర్నరుగనుండిన కార్మికేయ ప్రభువుగారికి నే నీవిషయమై తెలిపియుంటిని. ఏప్రిల్ నెల లో నొకదినమున ప్రభుత్వమువారి భవనమున కార్మికేయ ప్రభువుగారు చెయ్యటతో బాధపడుచుండుట గాంచితిని. నేను భోవతి, మధ్యభరించి యుంటిని. “మీరు మాభోవతి నేల భరింపరాదని” కార్మికేయ ప్రభువును ప్రశ్నించితిని. “మేము బుద్ధిహీనులముగాన” అని వారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. “అది లేదు. మీరు మీజాతీయదుస్తులనుం దమితగొనవ ముండుటచే, సౌకర్యవిహీనమైనను వానినే భరింపనిచ్చుగింతురు. కాని మావేళ ప్రముఖులలో కొందరిచర్య వింతగనున్నది. భారతీయులై పుట్టినను, తమ జీవనదుస్తుల విడనాడి, విదేశీయుల దుస్తుల భరించి, తమకు లేనిసోని కట్టుముల దెచ్చివెట్టుకొనుచున్నారు. ఈ వేసవి కాలమున మాకికనొక సౌఖ్యముగలదు. అది అండ్ల నులకు నుండదు. మేము మానెతో నిలయుకొందుము. అప్పుడు మన సౌఖ్యముగలది తీరవలయు నే గాని వర్షింపవలెను. కావున మీరు మాతో కలసి మెలసియున్నయెడల, మా సాంఘికజీవనవిధానసౌఖ్యము ననుభవించుటయు తన్మూలమున ప్రజల ప్రేమగౌరవముల సాధించుటయు కూడ సంభవములు కాగలవు” అని నేను బదులిడితిని. నేటికధ్యక్షత వహించిన మీక నేవందనము లభించుచున్నాము. మీపాలనము ప్రజాసౌఖ్యమును సంస్కృతిని గలిగించు గాక యని కోరుచున్నాను.

సత్యాగ్రహవ్రతము

ఉద్వేగపూర్వము.

కడయూను, ఏప్రిల్ 4:—సత్యాగ్రహవ్రతవలంబనమునకు వాదన మొసంగి, సంతకములు చేయు వైకుంఠస్వామి మొచ్చుచున్నది. ఇప్పటి వరకు 1815 నుండి వైకుంఠ సంతకముల చేసిరి. పటేలు, బాంకరుగార్లు ఆనంద తాలూకాలోని ఓరు ఆనుపల్లెకు నిర్వహించున బోయి యొకగొప్పసభ గా ఏర్పడిరి. 50 మందికి ఎక్కువగు సంతకములు చేసిరి.

మొరరాజు కాంధారు, లక్ష్మీదాసు సూరిదాసు చౌబల్దాసు ఉద్వేగపూర్వము, మున్నగు వారేవలన ఆనంద తాలూకాలోని వాసులు అను సైన్యవలె 1 తేదీన బోయి కాంధారు, మోరరాజు తేజుగార్లు వైకుంఠ కుపస్వసించిరి. పరిమంది వైకుంఠ సత్యాగ్రహవ్రతమును వైకొసిరి.

ఇట్టి సమావేశమును మాత్రమే, బోన్సా, వాడ్రుం, వాన్తిలి, ఆన్దాబా, చమాడా మున్నగు స్థలములలో కూడ జరిగెను.

వాడ్రుంబలో ఆరుగురు వైకుంఠ పశువులు, సామాన్య జప్తు చేయుబడెను. ఇక సజేవులకు నోటీసు లొసంగబడెను. న్యాయాధికారులకు నివారణ లేకయే పశువులు ఏలమువేయబడినవి.

ఉత్తరసంధ్యాద్ద 2:30 వీగల భూమిగల యొకరైతు తనభూమిసంతక గోల్పోయెను. ఈతడు సత్యాగ్రహవ్రతమును వైకొనెను. ఇట్టి ప్రయత్నో రైతులు వర్తించుచున్నారు.

గాంధీగారు, ఆనందబాయి, పటేలు, రాజేంద్రప్రసాదు, దేశాయి, శివాజీ దేవుడి గార్లతో కూడ కరమృదునకు నేటికడయను విచ్చేసి యొక మహాసభ గావించిరి. సభకు రెండు వేలమంది రైతులు వచ్చిరి. వీరి ఉపన్యాసము శేపు నెలువనను. — బొంబాయి ప్రానికలు.

ఆయుర్వేద, యునానీ విధానములు

నర్ శంకరక నాయక్ గారి ఉపన్యాసము.

డిల్లీనగరమున నున్న ఆయుర్వేద, యునానీ టిబ్బికళా కాలేజీనకు సందర్శనమున మార్చి 26 తేదీన శంకరక నాయకు గారధ్యక్షత వహించి బహుశతుల బంచివెట్టిరి. ఆసమయమున వారీవిధముగ నుపస్వసించిరి:—

నాకు వైద్యవిషయములగుర్చి ముట్టాడుటకు తగిన సాంధిత్వములేదు. కాని రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వహణకర్త సభ్యుడనుగ నుండుటచేతను, పౌరజాతీయకాళి నాయధీనమున నుండుట వలనను, ప్రస్తుతము హిందూదేశమున కత్యవసరముగ నొగనివారణ సమస్యపరిష్కారమునకై చేయబడు ప్రయత్నములు సభలీకృతములు గావించవలెనని అభిప్రాయము నన్నీ సమయమున ముట్టాడ ప్రోత్సహింపవలెను.

ఆయుర్వేద యునానీ టిబ్బికళాకాల ప్రతిష్ఠాపకుడు భారతదేశమున కీ బౌద్ధవిధానము లుపకరింపవలయు నెడల నీవైద్యకాస్త్రములు వృద్ధిగాంచవలెననెడి యుద్దేశ్యముతో వర్తించియున్నాడు. ఇరువదివత్సరములకు బూర్వముయోమధ విధానము మిగుల హింసనీలియుండునెను. ఈనుస్థితిని తొలగించుటకై కీర్తికేసులకు మాజీకుల్యులు డిల్లీలో టిబ్బికళా మద్రాసు స్థాపించి, యీవైద్యవిధానముల ప్రాచీనగౌరవమును పునరుద్ధరింపవలెనను.

శరీరకాస్త్రము, ఆరోగ్యకాస్త్రము, మాతృభాగ పరిరక్షణ కాస్త్రము మున్నగువాని మీరు బోధించుట కూడ నెంతయు సంతృప్తికరముగ నున్నది. ఇట్టి విజ్ఞాన కాస్త్రములు వైద్య విధానమున కత్యవసరము. ఇందు మూలమున మీరు కేవలము పూర్వపు పద్ధతులనే ఆనుసరించి తృప్తిజెందక, ఆధునిక విధానమునుగణముగ వర్తించెదనని తోచుచున్నది. మనము పూర్వవారమునకు గౌరవమును జూపవలయును కాని యిందు మూలమున సత్యగ్రహణమును నిరసింపరాదు. ఈ విధముగ వర్తించిన గాని వైద్యకాస్త్ర మభివృద్ధి గాంచుట దుర్లభము. మీ బౌద్ధ విధానములవై ప్రాచీనులు వ్రాసిన సుప్రసిద్ధ గ్రంథములను చదివి, వాని సహాయమున వైద్యమును జేయు నుపకరించుటవలన లాభము లేదు. ఆ నేక కళాజ్ఞములకు బూర్వము కాలానుగుణముగ వైద్యకాస్త్రమును వెంపొందించిన మీ పూర్వులవలె మీరు కూడ కృషిసలిపి ఆ కాస్త్రమును ఆధునిక పద్ధతుల కనుకూలించుటలు గావించవలయును.

ఈ వైద్యమున ప్రత్యేక “విధానములు”గ విభజించుట యందలి అగ్రము మాకు గోచరింపవచ్చును. విజ్ఞాన మొక మానవుని యొక్కగాని, యొక దేశము యొక్కగాని, యొక కాలము యొక్కగాని సాత్తని చెప్ప వలెను. ఎవ్వరనున దానియందు సమానముగ వాక్కుగలదు. విజ్ఞాన కాస్త్రజ్ఞులు నిరంతర పరిశ్రమ వలన శతృతిహస్తముల గ్రహించి మానవ ప్రపంచమున కమితోపకారము గావించు చున్నారు. తత్ఫలితము లెల్లడలను, అంగు ముఖ్యముగ వైద్య విషయమునను, వ్యక్తులకు యున్నవి. మన మిదివరకు వైద్యశాస్త్రమిచ్చిన దానినే వేదవాక్యములుగ పరిగణించు చుంటిమి. కాని యొక ముని డిల్లీ నమ్మకము తొలగినోగలవు.

ఇకమందు వచ్చు వైద్యము రోగచికిత్సకుంట్ల రోగ నివారణమునకే ప్రయత్నించుచుండును. మీరు ఆరోగ్యకాస్త్రము గల గలపుచుండుట నాకు మిగుల సంతోష దానకరముగ నున్నది. ఇందుమూలమున నిచ్చుట విద్యార్థులకు రోగనివారణ పద్ధతుల బోధించి, ఆయుర్వేదముల తొలగించిన భారతదేశమునకు చాల లాభకరముగ నుండును. ఈ కళాకాల కాలక్రమమున జీవోపయోగము వర్తించు గాక!

నమకాలికాభిప్రాయము.

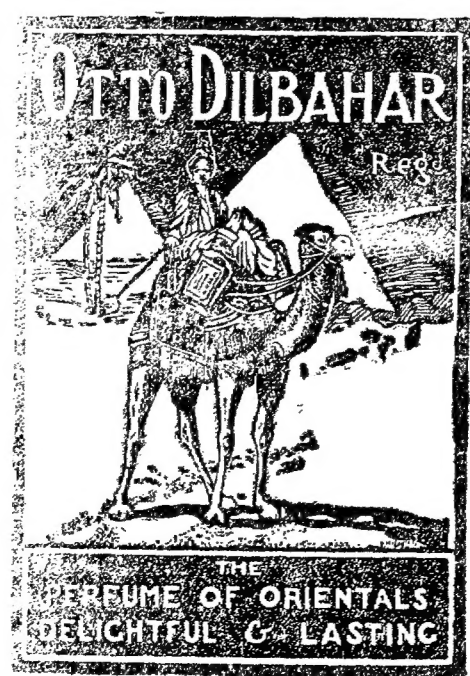
సీమరాయబారములు

హోంయూర్లకు బుద్ధిజెప్పుచు బ్రాహ్మణేశ్వరులు మాత్రము సీమకు రాయబారులం బంపవచ్చునాయని కొందఱు బుద్ధిమంతులు ప్రశ్నించుచున్నారు. హోంయూర్లకు సీమకు బోటున్న, బ్రాహ్మణేశ్వరులు తనుప్రతినిధులను సీమకుబంప మానుకొందురని, అట్టి బుద్ధిమంతులకు బ్రత్యుత్తర మొసగుచున్నాము. హోంయూర్లకు సీమకుబోయి, హిందువులందఱు “తత్వజ్ఞస్వరాజ్యము” వశమైంది యున్నారని కల్పబాధక మానరు; “తత్వజ్ఞస్వరాజ్యము” మనదేశమున కనుగొనింపబడినవో? బాలనము బ్రాహ్మణులచేతక బడకమానదు; పడినతరువాత బ్రాహ్మణేశ్వరుల గతి నుతంత దయనీయును కాకమానదు; ఈ కారణముచే “తత్వజ్ఞస్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యోపగ్రహనము”న బ్రాహ్మణేశ్వరులు ప్రతిఘటింపక తప్పదు. హోంయూర్లకు ఎక్కడనుబోయి, యీ యాంధోళన మొనరించినను, అక్కడను బ్రాహ్మణేశ్వరులు కూడనుబోయి, నిజ మెఱిగింపక తప్పదు. కాబట్టి యీవిషయము బ్రాహ్మణేశ్వరుల లబ్ధిమాత్రము నిందాపాత్రులుకాకాలరని ధాగార్థము జెప్పుచున్నాము. ఒక వేళ దొరతమువారు హోంయూర్లకు, కాంగ్రెసువారినిమాత్రము సీమకుబోవిచ్చి, బ్రాహ్మణేశ్వరుల ప్రతినిధుల నాపివేయునెడల, దేశమందు గావలసినంత కలనరము పుట్టగలదే మొదలని భయమొందుచున్నాము. మంచియొక్క చెడ్డయో, రూలందఱ కొక్కటియయి యుండవలయును. ఒకరి కట్టు, ఒకరికిముక్కయనినగల్గోలను పుట్టకమానదు. గల జగారు పాపము, తిలకు గారికిక బాలసాయము చేయుచున్నారు; ఈమానిపు సాయమైనను, వారు బ్రాహ్మణేశ్వరులకుంట్ల తేయకాలరనట సమ్యక్ముగ లేదు. కాలగతి మాయకది. చీవించి టుకు మనిన, దొరతనమువారే మమానించు చున్నవారు; ఈ సమయమున మేలుకోరువారెవరో, కీడు కోరువా రెవరో, వారు తెలిసి కొనకాలటన్నారని చెప్పట కనుగుచున్నాము. దొరతనమువారి దృష్టిసమరముడు లీనమయి యున్నమాట నిక్కము; దానంతేసి ఈ సమయమున, ఎక్కడ కొంచె మల్లరి పుట్టినను ప్రమాదము వచ్చునని భావించు చున్నారు; అట్లు భావించుట మనుష్య ప్రకృతికి విరుద్ధముకాదు. వారి దృష్టి సమరాయత్తము యున్నసమయమున, వారిని బెడరించి, స్వాతంత్ర్యములం బొందబూనుట నీవమని మాయభిప్రాయము. యుద్ధము ముగిసినతరువాత, వారుమనకు న్యాయముగ ఆనుగ్రహింపవలసిన, స్వాతంత్ర్యముల ననుగ్రహింపనియెడల, ఇక్కడను, సీమలోనుకూడ సక్రమాంధోళన చిత్రమువచ్చినంత నేయుటభవ్యము. (ఆంధ్రప్రకాశిక.)

కావలెనా?

(1) ఎల్లిమట్ డబుల్ క్రాక పెషిక్ క్రొత్తది; చక్కగ పనిచేయు చుండునది. (2) అగ్రము, తెలుగు, ఇంగ్లీషు మొదలగు అక్షరములు పోయు యంత్రము, దీని సామానులు (Type Casting Machine with Apparatus) అనుభవజ్ఞులకు వీటి ప్రాశస్త్యము, లాభము తెలియగలదు. విశేషాంశముల నెఱుంగోరువారు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసికొనవలయును. స్వయముగ వచ్చి యంత్రములను చూచుకొనవచ్చును. ముద్రణయంత్రము,

C/o ఆంధ్రప్రకాశికా కార్యాలయము, మదరాసు.

సాంబాజంట్లు : ఆంగ్లముండియకా డ్రగ్ ఆంతు కమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, బామ్మాయపేడు సీడ్, బొంబాయి. మద్రాసు యేజంట్లు: మెనాతా పురుషోత్తమాచార్య, వైసాబాబురోడ్, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగు సునాపన 126

(రిజిస్టరు కాలిడేషన్) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాలిడేషన్)

ఇప్పటికాలపు దుది కనుగునని, సాటిలేని మనోజ్ఞులగు సునాపనగలది. అల్పసాహసగాని, మారాయముగాని, శిష్టబుడగలే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలపై కొన్ని నిండుపులు చిలుకరించినవో, నుగోగ్యుడును నానన ని స్తులపరచుచు.

ఈ క్రింద పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చిన్న సీసా (అగ్ర దాం)	సీసా 1-2 రు	0-8-0
గద్దరకము సీసా 1-దాం	" "	0-2-0
కేరొక సీసా	" "	1-4-0
వెడ్డ సీసా	4 " లేక 5 బొమ్మ	" 2-0-0

వి. వి. ఖమ్మం రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, బట్టణములందలి ప్రసిద్ధులకు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి ఆకేకమగు నకులు సెట్టు కలవు. కావున, రాము శాసనపును సీసాపైను, కాట్టపైను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపును. ఈ ఆటో దిల్ బహారుయొక్క సుమనోహరములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవానికి వ్రాసినవో అకాశిమృతులగు నునాపనకాగ్న శాశితముగ పంపుచు.

-(o).

ప్రస్తుత ప్రపంచ పరిస్థితులును, మనసంగ్రాహకము
ములును, మనలను స్వార్థపూరిత్యబుద్ధితో వర్తింపఁబెడుచును.
అన్ని జాతుల ప్రతినిధులు గాక పోయినను ఆదేశనాయకుల

ఆ యు ర్వేదాశ్రమం, గిరి, ఆచారప్యన్ వీధి, జి.టి, మదరాసు

ఆంధ్రవిద్యానిధి

సంపత్తిరాదిభిక్షులు

గ్రంథాలయనిర్వాహకులకు, స్త్రీసమాజ నిర్వాహిణులకు, ఇతరసమాజనిర్వాహకులకు

విన్నవము

సంపత్తిరాది సమీపించినది. ఆంధ్రవిద్యా నిధికి చందాలను భిక్షులను సమూహము చేయుటకు మీ గ్రామములం దేర్పాట్లు చేయఁడు.

మాతృపూజకు తోడ్పడుఁడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1918-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 10-వ తేది

బుధవారము.

హైందవ స్వపరిపాలనాసమస్య

ఈ సమస్య ఆంగ్లేయుల దృష్టి నధికముగ నాకర్షించుచున్నది. "వైటిన్సు సెంచురీ అండ్ ఆఫ్టర్" అను మాసపత్రికయొక్క ఫిబ్రవరిసంచిక యందు నంగదేశమున కధికారిగ నుండిన సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరు గారును, సర్ ఫ్రాన్సిస్ యంగ్ హాస్ బెండు గారును హైందవ స్వపరిపాలనము గూర్చి వేర్వేరు వ్యాసముల వ్రాసిరి. ఈ రెండు వ్యాసములును కాంగ్రెసు ఆభిప్రాయములతో నేరీతివిరుద్ధక బోయినను, సిడెహం ప్రభృతుల యభిప్రాయముల కన్న నుదారవంతములుగ నున్నవి. సిడెహం ప్రభృతులు, మొయిలువత్రి కాధికారి, మొదలగువారలకు, ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యాదర్శమును ప్రకటించుటే సరిపడకున్నది. యంగ్ హాస్ బెండు గారు రెంటి వైకరీత్యమునకు పాల్పడలేదు. స్వరాజ్య ప్రదానాశయము న ప్రభుత్వమువారు గమ్యస్థానముగ ప్రకటించినందులకు వీరు సంతసమును వెల్లిబుచ్చుచున్నారు. కాని స్వరాజ్యమును వెన్వెంటనే దేశమునకు ప్రసాదించుటకుగాని, బిసెంటుగారు సూచించినటుల తొందరపడి కార్యమునకు గడంగుటకుగాని, వీరు సమ్మతించరు. తక్షణ స్వరాజ్య మొసగమని భంగియియై వారు గోరుటలేదు. కాంగ్రెసు విధానముగూడ బాధ్యతగల ప్రభుత్వ విధానమునకు వెనుకంజవైచుచునే యున్నది. సాధ్యమగునంత త్వరలో స్వపరిపాలనా దర్శమునకు దర్శముని ప్రజలు గోరుచున్నారు. ఇందుకొక శతాబ్దము. చట్టాన్ని యంగ్ హాస్ బెండు గారు దలచుచున్నారు. యంగ్ హాస్ బెండు గారి వంటి ఆంగ్లేయ హైందవుల కింకను ప్రజాసామగ్రియు వై సమమానములు వీడలేదు. కాని వీరికొక్క భయము మాత్రము తొలగినదలకు సంతసింపవలయును. స్వరాజ్యాదర్శమును ప్రజలు సమీపించుచున్న కొలందియు, ఆంగ్లేయ హైందవుల ప్రతిభ దగ్గనేమో యని, మొయిలువత్రికయు సిడెహం ప్రభృతులును దిగులొందుచున్నారు. వారి ప్రాతీకూల్యమునకు ముఖ్యకారణమిదియే. యంగ్ హాస్ బెండుగారిని మాత్రమెట్టి భయము వీడించుటలేదు. స్వరాజ్యాదర్శము సాఫల్యమగు నెడల, ఆంగ్లేయ హైందవుల పలుకుబడి దగ్గుటకు మారుగ, నతిశయించునని, వీరు చెలుపుచున్నారు. వీరి యూహాకాధారముగ హిందూ దేశ పాతచరిత్ర నొకమారు సంస్కరించుచున్నారు.

హిందూ దేశమునకు ఆంగ్లేయులు ప్రథమమున వెడలినపుడు, వారికి దేశము జయించు తలంపులేదు. వాణిజ్యమే వారి ముఖ్యశయము. అనుకూల పరిస్థితులు జేరుటచే, వారికి రాజ్యాధికారము సంప్రాప్తమయ్యెను. స్వరాజ్యము ప్రసాదించబడిన పిమ్మట హిందూ దేశమున వాణిజ్యము, పరిశ్రమలు, అభివృద్ధికెంది ఆంగ్లేయ దేశమునకు దోహద మొసగవచ్చును. ఆంగ్లేయు లింతకిన్ని నధిక సంఖ్యలతో హిందూ దేశమున నివసించవచ్చును. యుద్ధానంతరము రైలు నిర్మాణముచేతను, ఆ కాశీ విమానముల సాయము చేతను, హిందూ దేశమునకును ఆంగ్లేయ దేశమునకును ప్రయాణ సౌకర్యము లతిశయించుట నిశ్చయము. అందుచే, స్వరాజ్య ప్రదానానంతర ముంగ్లేయ హైందవుల కెన్నియో ప్రబల నష్టము వాటిల్లుననుట ప్రభుత్వమదజరతమని, యంగ్ హాస్ బెండు గారి యభిప్రాయము. సాహసముగల వారలకు, హిందూ దేశ మనేక విధములగు నాకర్షణముల నొసగుచున్నది. యంగ్ హాస్ బెండు గారు, వీటిని గూర్చి కనులకు గట్టిపట్టుల వర్ణించిరి. ప్రపంచములో కెల్లనన్నత పర్యతగాజము హిందూ దేశము నందగలదు. దాని యుత్పత్తివృద్ధి వర్ధింపగల విత్తులుగాని, దానిని చిత్రింపగల చిత్రలేఖలుగాని. ప్రపంచమునం దుద్భవించ లేదు. హిమవత్ పర్వత మేకాలమున యద్భుతమైనచో, ఏ శాస్త్ర వేత్తయు జెప్పజాల కున్నాడు. ఇటులే భారత వర్షపు మహానదలను పూర్తిగ నుపయోగించగల ఇంజనీయరులు బయలుదేర లేరు. హిందూ దేశమందలి ఖనిజసంపద గనుగొనుటకు ప్రారంభమయిననగాలేదు. అరణ్యములను పరిశోధించుట కింక నెవరును బూర్తిగ బూనుకొనలేదు. హిందూ దేశమందలి వ్యవసాయ మింకను ప్రారంభ దశ యందే యున్నది. హిందూ దేశపు నౌకదళమును నైమానికదళమును నెలకొల్పుట యవసరము. ఇన్ని యవకాశము లుండగ, ఆంగ్లేయ హైందవుల ప్రతిభ దగ్గుటకు కారణముగ నున్నదని, యంగ్ హాస్ బెండుగారి యభిప్రాయము. సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరుగారును పరిపాలనమున సంస్కరణము లవసరమని యంగీకరించుచున్నారు. కాని యీ లేఖకులకు, స్వరాజ్య మింత త్వరలో ప్రసాదించబడు నేమో యని భయము గలది. భారతీయులు అనేక వేల సంవత్సరములనుండియు నిరంకుశ ప్రభుత్వమున కలవాటుపడి, సాంప్రదాయములను పూర్వచారములచే ప్రమాణముగ దీసికొనుటచే, స్వపరిపాలనమున కింత త్వరలో నలవాటు పడజాలరు. యంగ్ హాస్ బెండు గారును, ప్రజా సామాన్యజేమమునకు భంగము గలుగకుండునటుల స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారు జాగ్రూకతతో కృషి సలుపునలయునని ప్రేమిజగుచును, వాదించుచున్నారు. కాని వీరికి హిందూ దేశపు పూర్వచారము గోచరముగాలేదు. హిందూ దేశ మనాదినుండియు స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనల ననుభవించెననియు, స్వపరిపాలనము హిందూ దేశమునకు క్రొత్తగాదనియు వీరికి చెలియుట.

హిందూ దేశ సమస్య గూర్చి ఆంగ్లేయ ప్రముఖులు వితర్కించుచున్న సమయమున భారతదేశ రాయబార మంగ్లేయ దేశమునకు వెడలనిచో, ప్రబల నష్టము వాటిల్లెడిది. ఆంగ్లేయ హైందవులంగ్లేయ దేశమున హిందూ దేశ సమస్య గూర్చి ననేక విచారిత్రాభిప్రాయములను వెల్లిబుచ్చుచున్నారు. భారతదేశ ప్రజాభిప్రాయము గూర్చి సహేతుకముగ నంగ్లేయ ప్రజలకు జోధించెడి వారినిపుడు లేకబోయినచో, ఆంగ్లేయ హైందవుల వాక్యములనే ఆంగ్లేయ ప్రజలు వేదవాక్యములుగ పరిగణింపవచ్చును. అపుడు కాంగ్రెసు విధానము సఫలము గాంచుట దుర్లభమగును. ప్రజాశయముల నెటుల నయినను విఘ్నపరుపు ఇండ్లో బ్రటిషు సంఘమువారు భూమ్యాకాశముల తలకిందుజేయుచున్నారని, ఇండియాపత్రిక చెలుపుచున్నది. ఇందుకై వారెట్టి సాధనముల నుపయోగించుటకును ఇంకుటలేదు. లేబరు సంఘమును తొలగ దీయుటకు వారు తమ శక్తినంతను వినియోగించిరి. కాని ఆ ప్రయత్నము సఫలము గా లేదు. ప్రజాభివృద్ధిరోద్యమమును స్వరాజ్య ప్రదానమున కడ్డుగ జూపుచున్నారు. బేళారులో జరిగిన యల్లముల గూర్చి గోరంతలు కొండంతలు జేయుచున్నారు. ఆంగ్లేయ వర్తకుల కనవసరముగ భీతిని గల్పించుచున్నారు. స్వరాజ్య మేతెంచిన బ్రిటిషువర్తక మడుగంటునను యజమానులను, బ్రిటిషు వాణిజ్య మడుగంటిన పరిశ్రమలు క్షీణించి దారిద్ర్యమేతెంచునని పరిశ్రామికులను, వీరు చెదిరించుచున్నారు. ఈ సీపకద్ధతుల గాంచి, రివరెండు మాక్స్ కాల అనువారు తమ యసహ్యము సీరితని వెల్లిబుచ్చిరి. "మన విధానములయొక్క స్వార్థ పరత్వముతో గూడు కొన్న దని ప్రజలలో నుద్దేశము గలుగ జేయుట శోచనీయము. మనము హిందూ దేశములో నున్న తాదర్భముల సిద్ధికొరకే సాలించుచున్నాము. ప్రపంచానికి స్థితిని పంకించునను, సంగ్రామములో మనము ప్రవేశించిన కారణము గాంచినను, హిందూ దేశాశయములకట్టి స్వార్థపరత్వముతో ప్రవర్తించుటమహా ధర్మము. ప్రపంచములోని జాతుల కాయనిశ్చయ సూత్రమును పరిపూర్ణ జేయవలయునని మనము గోరుచున్నాము. ఈ సూత్రమును హిందూ దేశమునకు వర్తింప జేయనియెడల, మనవాక్యము లసంబద్ధములని ప్రపంచమునకు గావించును." సిడెహం ప్రభృతుల దుష్ప్రయత్నములు కొనసాగకుండుటచేను, స్వరాజ్యసందేశ మంగ్లేయ ప్రజలకు సువ్యక్తపడుటకును, హైందవ ప్రముఖులు వెంటనే కృషిసల్పుట యత్నపరమని ఎల్లరు సంగీకరింపక తప్పదు. దేశీయాశయములు ఫలించుటకు, లోక మాన్యుని రాము బారముకన్న, నధికముగ తోడ్పడగలిగినది వేతొందు లేదని, భారతీయులు విశ్వ సింహులున్నారు.

ఆంధ్రవిద్యానిధి

సంపత్తిరాది భిక్షులు

ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి సంఘమును ఈ క్రింది యుద్దేశములను సాధించుట కై అయిదేండ్లకు పూర్వము చెన్నపురియందు ఆంధ్రనాయకులు స్థాపించిరి.

"1. ఆంధ్రుల ప్రీతిపూరిత ప్రాథమిక మధ్యమ ఉన్నత విద్యల వ్యాప్తికై పాటుపడుట. 2. ఉన్నత విద్యా శాఖలలో నభివృద్ధి తక్కువగనన్న (ఇంజనీరింగు వైద్యము మొదలగు) శాస్త్రములందు విద్య నభ్యసించెడి విద్యార్థులకు ధనసహాయము జేయుట. 3. ఆంధ్రదేశమున కొక విశ్వ విద్యాలయము లభించుటకై ప్రయత్నించుట."

కాని సంఘ వ్యవహారములను విమర్శించిన వారలకు నిరుత్సాహము గలుగుట సహజము. సంఘోద్దేశములు మహాన్నతములు. ప్రజాదరణయోగ్యములు. ప్రజాజేమమున కత్యంతావసరములు. కాని ఉద్దేశముల కనురూపముగ ప్రయత్నముల ఫలము గలుగనపుడు నిరుత్సాహము గలుగుట సహజము. ఆంధ్రవిద్యానిధి శాఖారావమును పూరించి విద్యారావమును ఆంధ్రుల హృదయంతరాళములందు మారు మ్రోగించుటకు

దీక్షను వహించుకుంటుంటే ఈ దైవస్థితికి మూల కారణము. నాయకులకు లేని యుత్సాహము విశ్వాసము కార్యకర్తలకు త్యాగము ప్రజా సామాన్యమునందు గలుగజేరదు. నాయకుల త్యాగమున కనరూపముగ ప్రజలు ప్రవర్తించుచుండుట నాయకుల త్యాగము ప్రజల త్యాగమునకు సాధనము. నాయకుల పట్టాభిషేకము ప్రజా ప్రబోధమునకును నాయకుల వ్యవసాయము ప్రజా వ్యవసాయమునకును మార్గదర్శకములు. జాతీయశిక్షణ వ్యాకరణమునకై జార్జి అరండేలు ఆ బెజంటుగాల్స్ అవలంబించిన నిరంతర వ్యవసాయకర్త మార్గముల సమైక్యమును బోనాడుటకు దోడ్పడగలడు.

మానవులు నిరంతర మాతాశ్రయమునందు దివ్య భవనములను నిర్మించుచుండును. రిక్తములైన మనోరథములు పుట్టినను ప్రయోజనకరములు గావు. తలచిన కార్యములను విఘ్నపరంపరలను జయించి సాధించుటయే పురుషార్థము. ఆంధ్రులు మానముద్రను దాల్చి సైభత్వమును వహించినంత వరకును వారి సంకల్పము లీడేరుట దుర్లభము. ఆంధ్రులు వారియందడయించిన ప్రబోధమునకు దగిన కార్యకర్తల మేల్పడుటకై పాటుపడుట వారి యభ్యుదయమునకు సాధనము. లోకము విజయద్వజమునుబూని వరుగిడుచున్నది. అలసత్వము మాంద్యము సంశయము విజయమునకు క్రితబంధకములు. సకల జనులు సంశయములను విడిచివేసి కార్యకర్తలై పాటుపడిన గాని ఆంధ్రుల వికాసము ఆంధ్రత్వసిద్ధి సాధ్యములు గావు. ఆంధ్రుల సకల ప్రయత్నముల విజయము వారి వ్యవసాయ పరాయణత్వముపై నాధారపడి యున్నది. ఆంధ్రనాయకులు కార్యకర్తలై పాటుపడిన ప్రజలను కార్యకర్తలై పాటుపడిన జేయుటయే వారి విమోచనమునకు రాజమార్గము. ఆంధ్రులు ఆ రాజమార్గము నవలంబించినపుడు వారు గమ్య స్థానమును సుకరముగ చేరగలరు. ఆంధ్ర విద్యా ధ్యులకు ద్రవ్యసహాయమునుజేసి ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము చేయుటకయి ఆంధ్రవిద్యానిధి 1913 సంవత్సరమునందు స్థాపించబడినది. కాని విద్యానిధి పుట్టినంతటియే యున్నది. దేశమునందు తగిన పోషణము గలిగి వికసించుట లేదు. విద్యా భిక్షువులు విద్యానిధికి సహాయమును జేసిన విద్యావ్యాపనమునకు తోడ్పడగలరు. ఒకసారి రూ 1000 ల నిచ్చినవారు ప్రధానపోషకులుగను రూ 100 ల నిచ్చిన వారు పోషకులుగను నుండగలరు. దేశమునందు సంవత్సరమున కొక రూప్యమునిచ్చి విద్యాభివృద్ధి సంఘమునందు సభ్యులుగ జేరుట సకల జనులకును సుకరము. సంవత్సరాది పండుగ దినమునందు విద్యానిధికి తోచిన ద్రవ్యమును సమర్పించి విద్యాదానమును జేయుట సులభతరము. ఆంధ్రదేశ బాంధవులు విద్యాభిమానులు సంవత్సరాది పండుగ దినమునందు ఆంధ్ర విద్యానిధికి భిక్షలను గైకొని విద్యాదానమును జేయుటకై పాడుకడుటకు ప్రార్థితులు. ఆంధ్ర విద్యానిధికి ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకై అయి డేడ్లనుండియును ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సంవత్సరాది దినమునందు భిక్షలను గైకొనుట యను నాచారముగ నున్నది. ఈయేడు సంవత్సరాదిపండుగ కాతాళీయ న్యాయముగ జాతీయ విద్యావారమునందు సంప్రప్తమైనది. ఆరండేలు గారు మోగించిన జాతీయ విద్యా శిఖారావము దేశము నావరించి జాతీయ విద్యానిధికి ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకై ప్రయత్నములు విఘ్నముగ జరుగుచున్నవి. ఆంధ్ర విద్యానిధి ఆ మహానిధికి ప్రతిఫలక కార్యముగాదు. ఆంధ్ర విద్యా

ఆంధ్ర విద్యా నిధి

సంవత్సరాది సమీపించుచున్నది

విద్యాదానము దానములందుత్తమదానము

సంవత్సరాది దానము నిత్యదానము

సంవత్సరాదిని భిక్షల నొసగి భిక్షలను వసూలు చేయుడు

మాతృదేశారాధనము చేయుడు

నిధికి సంవత్సరాదిదినమున ద్రవ్యమును సేకరించుటకై రెండు మూడేడ్లనుండియును ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇది నూతన ప్రయత్నముగాదు. స్వీయతరణము పరుల తరణమునకు సాధనము. ఆంధ్రదేశ బాంధవులు జాతీయ విద్యానిధికి వేసేట సహాయము చేసినను ఆంధ్ర విద్యానిధికి నందలు పదులు సహాయము చేయవచ్చును. జాతీయ విద్యానిధిపట్ల ప్రజలు చూపుచున్న గాఢాభిమానము వారి విద్యాభిమానమునకును సుత్సాహమునకును నిదర్శనము. ఆంధ్రదేశము నందుగల గ్రంథాలయములను సమాజములను సంఘములను నిర్వహించే దేశబాంధవులు సంవత్సరాది పండుగ దినమునందు ఆంధ్ర విద్యానిధికి సామ్యము వసూలుచేసి సంఘాదేశమును సఫలము చేయుటకు ప్రార్థితులు. లోకము నందు సకల ప్రయత్నములు ధనమూలమున సాధ్యములు. ఆంధ్రులు సంవత్సరాది దినమునందు ఆంధ్రవిద్యానిధికి ఒక తృణము నిచ్చినను తృణముల చేకవలనను మహానిధి ఏర్పడగలదు. ఆంధ్ర పత్రికా పాఠకులందరును తొలిపండుగ నాడు ఆంధ్రవిద్యానిధికి వారు ధర్మము చేసియును నితరుల చేతను చేయించియును విద్యాదానమును తస్మాదమున మాతృదేశారాధనమును జేసి భవ్యవాదములను బడయుదురగాత!

యృద్ధబుణము
రెండవ యృద్ధబుణమును ప్రోత్సాహ పరచుటకై నిన్నటిదినము చెన్నపురి పౌరుల మహాసభ జరిగెను. సంగ్రామము రాను రాను తీవ్రత గాంచుచున్నది. జర్మనులు వచ్చిమరంగమున విజయము గాంచిరేని, ఆసియాఖండమునకు త్రోవజేసికొన ప్రయత్నింపవచ్చును. అపుడే శత్రువులు పై బేరియాలో నల్లరుల ప్రారంభించినవారిని తెలియుచున్నది. ప్రధానమంత్రి గారుజర్మనుల యుద్ధవము గూర్చి హిందూ దేశమును మున్ముందే వారిచిరి. ఈ సమయమున భారతీయులు శక్తివంచన లేకుండ మనుష్య సహాయమును ధనసహాయమును గావించుట యత్యవసరము. సంగ్రామమున జర్మనుల అపజయము సంభవించు దేని, ప్రపంచశాంతి నిలువనేరదు. అందుచే ఆంగ్లేయుల సంగ్రామ విజయమునకు తోడ్పడుటకు భారతీయు లీ తరుణమున చేతనైన సాయము సంతను సత్కరముగ గావించవలెను. నిన్నటిసభలో, గతసంవత్సరము యృద్ధబుణమునకు మద్రాసు రాజధాని మిగిలిన రాష్ట్రములవలె సాయపడలేదని సర్ విలియం మేయరుగారు నుడివరి. ఈ సత్కరములుగాక మద్రాసు రాజధాని య గ్రంథాలయమున కహిందీ, సామ్రాజ్య రక్షణమునకు ముంబైకి నై యునియూటానియన్స్, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య రక్షణమునకు, భారతీయుల యాభిలషియు రాధాకృష్ణ యాస్పత్రి, ప్రజలు గ్రహించవలెను.

అధికారులు : ప్రత్యేకపు రైలుబండ్లు
అధికారులు ప్రత్యేకపు రైలుబండ్ల నువ యోగించుటచే 19.67 లక్షల రూప్యముల ద్రవ్యము వ్యయ మగుచున్నదని, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు, గా. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. రైల్వే ప్రయాణికులను, సామానులను గొంపోవుటకు రైలుబండ్లకు కర వేర్చియుండ, ప్రభుత్వాధికారులకు ప్రత్యేకపు రైలు బండ్ల నిర్మింపు యుక్తముగ గాన్పించదు. మొలపట్రిక వ్రాసిన యాకింది వాక్యములతో దేశీయు లేకీధవిచెద రనుటకు సందియము లేదు.
“అధికారులు క్రయాణముజేయునపు డెల్లను ప్రత్యేకపు రైలుబండ్ల వసరములేక, రైలుబండ్లకును, ఇంజను శక్తిని కలపేర్చుకొన్న నీసమయమున, ప్రత్యేకపు రైలులులు అనవసర వ్యయ కారణ మగుచున్నవి. సరకుల నిలువచేసినక యిడుమలబడుచున్న వారితో నిక్కరణమున యసంతృప్తి జనించుట నిశ్చయము.”

సత్యాగ్రహము
గాంధీగారు కెయిరాలో ప్రారంభించిన సత్యాగ్రహము గూర్చి నేయే వార్తలు వలంబించవలయునో, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లాలోచించి, వెంటనే కార్యభారము వహించవలెనని, మొలులు పత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. గాంధీగారి వద్దకు లన్ని ప్రదేశములకు బ్రాకకమున్నే, వాటి నడచి వేయవలయునని, మొలుపత్రిక సూచింపుచున్నది. కాని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారు సమయమునకు దగినట్లుల ప్రవర్తించెదరని మొలులు పత్రికకు నమ్మకములేదు. స్థానిక ప్రభుత్వవ్యయ కయినను, సభ్యులముల గలిగింప వలదని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారికి మొలుపత్రిక హితము గలపుచున్నది. ప్రస్తుతస్థితి నెదుర్కొనుటకు, ప్రజల మొరలను ప్రభుత్వమువారు సానుభూతితో విచారించి నాడరించుటయే మార్గమని దోచుచున్నది.

బర్లెండు : సంగ్రామము
బర్లెండునందు నిర్బంధ నైతిక విధానము నేర్పటచుట, బర్లెండు స్వరాజ్య సమస్యకరి ప్కారముపై నాధారపడియున్నదని డెయిలీ కెలి గ్రాఫ్ మార్కింగుపోస్టు విలేజుకులు దెలుపుచున్నారు. సామ్రాజ్యములోని ప్రతి మనుజుడును సంగ్రామ విజయమునకీపుడు గావలసియున్నాడు. అట్టి స్థితిలో ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారు బర్లెండు సమస్యకు తర్కవంత విష్కరించి, మనుష్యులమును సంతోషించుట భావ్యము. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వ ప్రయత్నములు సఫలమగుగాక!

విరోధామహాసంగ్రామము

(రైతుకు పక్షము)

ఇంగ్లండు

కోపమహాసంగ్రామ, ఏప్రిల్ 9:-బ్రిటిషు యుద్ధశాక యొక్క జేబు దెరిచిన కావల నొక జెప్పినను ధ్వంసము చేసినది ప్రాంతమునండి తలెత్తవచ్చుచున్నది.

జర్మను అవస్థానము.

హిందస్థానము.

లండను, ఏప్రిల్ 9:-ఆర్థిక హిందస్థానము లండనులో నుపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి:- కెయిజుగారును అతని యుద్ధ ప్రభువులను ఇటీవల సెనరించిన అవస్థానము బ్రిటిషు ప్రజలందఱు నేకీభవింపజేసి వారేగ్రీకుముగ నైతికాధిక్యతను దుంపవారేననుచున్నది తీర్మానింపజేసెను.

యస్య దేశము నిట్లు అవమానకర సంధి కొడవరచి వెన్యంటనే పత్తిను రంగమందిట్టి వివరీతమును అవస్థానము ముగించుట బాడ ప్రవృత్తను జనుబుద్ధి ప్రపంచయంతయు నాక్రమింప గోరుచు జాతీయ, అంతర్జాతీయ జీవితాభివృద్ధి కవాంతరము గలిగింపజేసింపవచ్చునని గావున ఇదివరకు మంచిగ సంధిచేసికొనవలయునని యెంచిన వారిప్పు డాయభిప్రాయమును విడచుకొను చున్నారని హిందస్థానము గారు పలికిరి.

తేజాకు: ఏప్రిల్ 9వ తేదీ 64,00,000 సింహాళపు తేజాకును లండనులో ఏలముచేయబడినది.

విప్లవము; నిర్బంధనైతికసేవ.

లండను, ఏప్రిల్ 8:-డెయిలీ టెలిగ్రాఫు, హార్పింగు పోపుల రాబీ విలేఖకులిట్లు వ్రాయుచున్నారు. విప్లవము నందలి నిర్బంధనైతిక సేవాభివృద్ధియు కన్యెష్టను నివేదనము మీదను దొరతనమువారు హోమయూలు నొసగుటమీదను చాలవరకాధార పడియున్నది. నిర్బంధనైతిక సేవానంతరమే హోమయూలు నీయవలయునను మరలను కొత్తకొనవలసిని డెయిలీ టెలిగ్రాఫులు వ్రాయుచున్నది.

ప్రధానిగారు హిందూదేశ సహాయము

పవేక్షించుట

పత్రికాభిప్రాయము

లక్నో, ఏప్రిల్ 9:-ఇండియన్ డెయిలీ టెలిగ్రాఫు -ప్రధానిగారి రెట్లు హిందూదేశ సహాయము నపేక్షించిరి అట్లే వారు తగిన ప్రత్యుత్తరమును బడయుటకు. ఈ మహా దేశమునండి కొత్త చాభముల సెనరుటకును, ఈ దేశపు మహా ప్రజ విదేశీయ ప్రభుత్వముల నుండి తమ్యుదాగానొనరుటకును తగిన సహాయ మేలెంచెను. ఇది నిర్వహింపబడుట కివలెముల వారును ఒండొరులపై పరస్పర విశ్వాసునుండి ముగ్ధమధ్యమున నుండు అటంకముల దొలగింపవలయును.

సివిలు అండు మిలిటరీ కలెట్టు:-ప్రధానిగారి సహజమునకు తగిన ప్రత్యుత్తర మీయబడగలదు. ఈ ప్రత్యుత్తరము మాటలవలన గాక పనులవలన నొనగుటకును. రాజప్రతినిధిగారు తగిన ప్రత్యుత్తరము నొసరిరి. ఈ ప్రత్యుత్తరమును సరిజేయుట హిందూదేశ వాస్తవ గతమైయున్నది. హిందూదేశము చాల సహాయ మొనరించినది. అయిన నది ఇంకను ఎక్కువ సహాయము నొసరింపగలదు. దానికి కావలయున దెల్ల మార్గము జాతుటయే. రాజ ప్రతినిధిగారి మాటలకు తగిన రీతిని ప్రాంత ప్రజలును, యువరాజులును సహాయ మొనరించు నట్లు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు తగిన యోచనలు నొనరించి వారికి దారిజాతుచున్నారని తలంపబడుచున్నది.

హిందూదేశమున కాత్మనిశ్చయము

లేడీ ప్రెమోజుగారు ప్రాంతవ స్వపరిపాలనము గూర్చి ఇండియా పత్రికలో నిట్లు వ్రాసిరి. "ఆర్య నిశ్చయము పాశ్చాత్య ఖండమున వాంఛనీయ మగుచున్నది. హిందూదేశమున కది వర్తించునదే, హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మొనగవలయును. పరిస్థితుల ననుసరించి ప్రభుత్వ విభానమును సంస్కరించుటయే రాజనీతి. యూరప్టుఖండమున కొకనీతియు, అసియాఖండమునకు దే కొక నీతియు నుండవలయు."

లండను, ఏప్రిల్ 8:-పాలుమాల గలెట్టు:-లాయడు బార్నిగారు హిందూదేశ దొరతనమువారిని పౌరజను ఇనుమడిగ ప్రభుత్వములను చేయుగోరు చున్నారు. దొరతనము వారు వారిమాటను కరసావహించును. పూజలును తమ ప్రత్యుత్తరమున నించుకయు వెకదీయరు హిందూదేశమున కీయబడిన సావకాశములనుబట్టి ఇదివరలో సెంతవరకు యుద్ధమునకు సహాయ మొనరించి నదియు దిలకించినది చేతనై నంతవరకు సామ్రాజ్యముతో నేకీభవించు ననుటకు సంజేహము లేదు. తూర్పున కేమిపు బాంబేయను దుగ్గాగ ప్రయత్నముల నొడించుటకును, తమ్యులమున వేలకొలదిప్రజల కతినమగు బానిసత్వమునుండి నొలగించుటకును హిందూదేశ మూలబలమువయోగింప బడవచ్చును. ఇంతకంటె నెక్కువ ప్రయోజనకరముగు పని కిది యెన్నడును వినియోగింప బడనేరదు.

ప్రాస్తు

లండను, ఏప్రిల్ 8:-బ్రిటిషు ప్రకటనము: యుద్ధరంగమున నాయుచొట్టుకుండును, ముఖ్యము గుబుక్వాయిసమీపమునందున క్రతువులు ఫిరంగుల గాల్పిరి. ఇంతకంటె చెప్పదగు అంకమేదియు జరుగ లేదు.

వాయుభారము; జర్మనులకు ప్రతికూలము.

లండను, ఏప్రిల్ 8:-బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయమునకు నున్న రైటుగారి విలేఖకులిట్లు తలెత్తినపుచు న్నాడు:- ఇదివరలో నుదహరించిన భయంకరమును ముట్టడి ఒక గంటమైనతెనుక చల్లాజేసోయెను. ఇది మన ప్రత్యుత్తరపు తీవ్రతవలననేయని స్పష్టమగుచున్నది. చల్లనికీతలవాయువులు వీచుచున్నవి. ఈ యవస్థానమున వాయుభారము జర్మనులకు ప్రతికూలముగ మాయట కిదియే ప్రభుత్వము.

బోలో నుడియుట

పారిసు, ఏప్రిల్ 8:- విచారణలోనున్న ఇతరకేసులను గూర్చిగూడ వాక్యాలము నిచ్చుటకొరకు ప్రస్తుతము బోలో నుడియుట నాపిడేసిరి.

మరికొన్ని నివేదనములు.

లండను, ఏప్రిల్ 9:- బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయమునందలి రైటుగారి విలేఖకు లిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- నేటియుదయము, రైటువారుటకు కొంచెము ముందుగ సోమునకుత్తరదిశకు క్రతువులు నిజముగ భయంకరమును ముట్టడి మొనరించిరి. ముట్టడి ఒకగంటవరకుండెను. కాని దానియంతయు మాత్రము నాకింకను తెలియలేదు. జర్మను లెక్కవయిన మారవావస్థానమున మరల వారంభించునని తలచినవారందలకు సంసిద్ధులయ్యుచున్నారు. ఆర్యుంటియరీసువద్ద జర్మనులుగాను మెల్లల విశేషముగ నుపయోగింప అందులకు ప్రత్యుత్తరముగ మేము ఆర్యుంటియరీసుమీదనే గాను మెల్లల మపయోగించితిమి.

జర్మను కన్నుగడలు విఫలము లగుట.

6 వ తేదీ హిందూదేశ మాట్టిగారి నైవేద్యమునందలి 10 వలము లొక్కమారుగ గావించిన మహాయుద్ధోద్యమము దోడికొర, మెయిలీమెయిలెటు, కోలినుక్వాంపులందును ఉన్నతప్రజేశము నాక్రమించుకొనవలయునని యిప్పుడు తెలియవచ్చెను. ఈ యుద్ధము ఇరుకత్తులవారికిని దారుణముగ జరిగెను. క్రతువైకులు చాల అధికముగ నున్నారు. వారిందుక యునిదికి రాజులకుండిరి. అప్పటినుండియు మాత్రమే యుద్ధములు వారి కాభముల మరంత తగ్గించి వేసినది. అటు వెనుక పట్టుకడిగ జర్మను వైకులెట్లు చెప్పుచున్నారు. ఈవరాజము క్రతువన్నాగముల నన్నిటిని విశేషముగ మార్చివేసినది. ఈ ప్రయత్నము వలన జర్మనుల రెండవ నైవేద్యము చాల అల్లకల్లోల ప్థితి నొందెను. ఇంక మరి కొన్నిదినముల వరకును జర్మను లెట్టి కిరణ ప్రయత్నము వైకును చేయవలసిన గూడ వారు చెప్పుచున్నారు. క్రతువంట్ల వెనుక నింతయు చాల భిక్షకృత్తిని నున్నది. వాటందు నైవేద్యము తోమెచ్చట నున్నదియ నెలాగగ గండరనొకటిని నున్నాను. 9వ వరాజునకు సహాయార్థము 20 వరకు వైకులు అందజేసి పిద బిర్మను సహాయార్థము కట్టుకట్టి యందజేసి.

లండను, ఏప్రిల్ 9:- నేటి సాయంత్రము హేగు గారిట్లు చెప్పిరి:- నేటి యుదయము వె.దలికడనే లాబానీ కాలవ మొదలుకొని ఆర్యుంటియరీసునకు దక్షిణము వరకును క్రతువులు మహా తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్పిరి. విల్లెపు క్రేటాన్యోక్సు మేరి కోవ్లాబీ ప్రాంతమున క్రతువులు భయంకరముగ ఫిరంగులను గాల్పిరి.

బ్రిటిషు వైమానిక ప్రచలనము

లండను, ఏప్రిల్ 9:- హేగుగారి వైమానిక ప్రకటనము. క్రిందినుండి పోవు మావిమానములు యుద్ధరంగమునందలి క్రతువైవ్యులనుబాదను, సంభారములనుబాదను పది టన్నుల బాంబులనువేసి అనేకబాంబుల గాల్పినవి. మేము తీవ్రమైనమానముల నేలకూల్పితిమి. మరి 9 విమానములను క్రిందికి తరిమి వైచితిమి. రాత్రిసంవరించు విమానములు వోయాయిరెయిలు ప్రేమనుబాద రక్తి టన్నుల బాంబులను వేసినవి.

అన్యోన్య ఫిరంగి యుద్ధము.

లండను, ఏప్రిల్ 9:-నిన్న రాత్రి పరాసు ప్రకటనము:- ఎయిలెట్టి కుత్తరమున లోయరు కాసీ వన ప్రదేశమున క్రతువులు భయంకరముగ యుద్ధము నొనరించిరి. మన ప్రభువు పంట్లు క్రతువులతోగవనమును నిరోధించినవి. క్రతువైకుల సంఖ్య చాల నధికముగ నుండెను. క్రతువుల కపరిమిత నష్టములు గలిగెను. సోము రంగమున మాంటూడిడయరు నాయకులమధ్య తీవ్రమగు అన్యోన్య ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను.

పారిసు, ఏప్రిల్ 8:-అధికారు లిట్లు చెప్పుచున్నారు:-

రంగమునందలి చాలభాగమున మరల నవస్థానమున రంభింపబడునని తలంపవలసియున్నది. ముఖ్యప్రదేశమును తగ్గించునిమి త్తము నిన్నటిదినము మేము ఓయిటి బయిలెట్టిలను విడచితిమి. పరాసువారి దళములు కొత్త ప్రదేశముల నాక్రమించుకొనినవి. ఈవిన్నయత్నము జర్మనుల మహాప్రయత్నముగ మనము దలంపవలయునని క్రతువులు జేకొంచుచున్నారు. ఆట్లు మనము తలంచిన మన మూలదళములలో గొన్ని ఇటు కేలెంచునని వారి యుద్ధకములట్లనేజరిగిన తమప్రధాన లక్ష్యముగు సోమరంగమున తీసునైకుల కక్ష్యము తగ్గనని వారి పన్నుగడ తుపాకుల కాల్పులంతటికి వెనుక మూడు కిలోమీటరుల దూరమున జర్మనులు పరాసు ఖయిటిల నుపయోగించు చున్నారు.

పారిసు, ఏప్రిల్ 8:-శ్రేణిగారి యుద్ధమును గూర్చి క్లెమెంకో గారి ప్రకటనమునందలి. అందు వారి ట్లుదహరించిరి. ఆర్యులు లా రెయినులగూర్చి పరాసువారు కోరు అంకములు న్యాయముగ నున్నవని 1917 వ సంవత్సరము మ్యాసెలలో వ్రాసిన తమలేఖయందు ఆస్త్రియా చక్రవర్తిగా వాప్యకొనిరి. ఇట్లు ఒప్పుకొను టెంతయు ముఖ్యమని వారాపత్రిక లనుచున్నవి.

న్యూజీలండు

న్యూజీలండు ప్రత్యుత్తరము.

వెల్లింగ్టను, ఏప్రిల్ 8:-ప్రధానమంత్రి మాసీగారిట్లు చెప్పుచున్నారు:- ఇంక నధికముగ యుద్ధప్రయత్నముల నొనరింపవలసినదను లాయడు బార్నిగారి కోరిక ప్రకారము చేయవలయునని దొరతనమువారు తలంచుచున్నారు. దొరతనమువారి ఉద్దేశవివరములు సామ్రాజ్యాధికారులతో నాలోచింప బడిన పిమ్మట పార్లమెంటులో తెలుపబడును.

ఆఫ్రికా

దక్షిణాఫ్రికా ప్రత్యుత్తరము.

కేప్టౌను, ఏప్రిల్ 7:- లాయడుబార్నిగారి సందేశ మత్యంత సంతోషముతో నాదరింపబడెను. దక్షిణాఫ్రికాలో వైకుల జేవుటకు ప్రబల ప్రయత్నముల ఏర్పాటు పూర్తిమగు చుండునపు డీ సందేశము కచ్చు తెంతయు సమయానుకూలము. ఫలితములు బాగుగ నుండగలవని విశ్వసించుచున్నది.

కేప్టౌను, ఏప్రిల్ 8:-బోధాగారి యుద్ధస్థానము

విశేషముగ ప్రజల మనమును గలచినది. గత 18 మాసములలో నెన్నడును కేప్టౌనులో నొక్కమా రింజుమిది తినుద్యులు నైవేద్యమున తేరగోరలేదు.

ఆస్ట్రేలియా

ప్రధానిగారు సైనికుల గోరుట.

వలసజేత ప్రత్యుత్తరము.

లండను, ఏప్రిలు 7:—సాధ్యమైనంత త్వరలో వైస్రాయిల సంవత్సరసందర్శన ప్రధాని కోరిగా నందుల కన్నివలనచేతములను నుత్సాహముతో ప్రత్యుత్తరము వ్రాసినందున.

మెల్బోర్న్, ఏప్రిలు 7:—క్రాంతి వైస్రాయిల సంవత్సరసందర్శన లాయనూకార్లు గారు కోరుటనుగూర్చి వలసజేతము నుండునట్లు చెప్పవచ్చును.

అమెరికా

వాషింగ్టను, ఏప్రిలు 9:—అమెరికాదళముల ప్రాన్యనకంపుట యప్పుడే యంగంధమయ్యెనని తాత్కాలిక యుద్ధకార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు.

న్యూయార్కు, ఏప్రిలు 9:—జలాంతర్గాముల పెంబడించునదిగాక 150 అమెరికా యుద్ధకాలిపుడు యూరోపు సముద్రములందున్నవని జేరియన్లుగాన చెప్పిరి.

మొర్రాకోలో జర్మనులు.

లండను, ఏప్రిలు 6:—జర్మనులు బార్నిలోనుగోమెక అరబికులద్రాకాల నేర్పరచి ఆరాజకమును హత్యలను మొర్రాకోలో పురికొల్పుచున్నారు.

జర్మనీ

లండను, ఏప్రిలు 9:—బాన్లీనండి ఇట్లు తంతి వచ్చుచున్నది. కొలొను మీద బ్రిటిషు వాహినీలందిన వైమానికపు దాడిగా 248 గురు మరణించిరి.

లండను, ఏప్రిలు 9:—ఇదికరలోవలె అతధరకాలమును బట్టికక ఎన్నికనుబట్టి జనరలు పదవియొసగ బహువిధ రాజప్రకటనము తెలుపుచున్నది.

లండను, ఏప్రిలు 9:—“డియరీ మెయిలు” ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. కల్లుసారాయాల పన్నుల సభికము చేయుటకలనను, తేయాకు, కాఫీ, కోకో, చక్కెరలపై శిక్షలవలనను,

జర్మనువులొగమన నిరోధనము.

జర్మనీలో గలిగిన ఫలితము.

లండను, ఏప్రిలు 6:—జర్మనుల మొదటి అవస్థలందనమును నిరోధించుటవలన జర్మనీలో మంచి ఫలితములు గలిగినవి.

నది. ఉద్యోగియుల నవ్వము అపరిమితము. దెబ్బలు తగిలిన సైనికులను సామ్రాజ్యమునందు గొనవచ్చినను ప్రజల కాసుంగలి తెలియకపోలేదు.

జర్మనుల ప్రజలనవ్వములు.

ప్రాన్యనందలి అమెరికా ప్రత్యేకవిశేషి యిట్లు తంతి నంపుచున్నాడు. ఇప్పుటికి జర్మనులు తమ యవస్థలందనమున నూలుబటాలముల నుపయోగించిరి.

రష్యా

రష్యా యుద్ధనౌకల వివరణము.

వాషింగ్టను, ఏప్రిలు 9:—జర్మను యుద్ధనౌకలు రష్యా యుద్ధ నౌకలపైని గుండ్లను వదిలినవిచ్చుట రష్యా యుద్ధ నౌకలను తేల్చివేసితిమని రష్యావారు ప్రకటించిరి.

వ్లాడివిస్టకులో బ్రిటిషు సేన దిగుట.

లోకయో, ఏప్రిలు 8:—ఈ నెల 6 వ తేదీన బ్రిటిషు సేన వ్లాడివిస్టకులో దిగవని యాఫివాత్తవచ్చింది. రైలు స్టేషనును బ్రిటిషు రాయబారుల స్థానములను కాపాడుటకు వారచటదిగిరి.

రష్యావారి ఆక్షేపణ

మిత్రయందలి సేన వ్లాడివిస్టకులో దిగుట వ్యామముగాను తత్ఫణము వెదలివారలెనని విశేషమంత్ర ఆక్షేపణ లేఖ నుపంపెను.

జర్మనులకుటలు.

జనరలు సెమెనపుగారి సేన సమగ్రముగ నున్నదిగాని క్రొనుసేయువును హెచ్చగుటచే నతికి విజయము కలుగనేరదు.

రష్యావారి సన్నాహము

వెట్రోగ్రాడు, ఏప్రిలు 8:—వైబేరియాను యుద్ధ రంగముగా భావించి జపాను వారి నెదిరించుటకు సేవలను సురక్షిత్తుకలెనని రష్యా వారతనము వారు వైబేరియా సామ్రాటులకు వ్రాసిరి.

టర్కీ

యూరప్రెటీసు విజయము

లండను, ఏప్రిలు 6:—80-81-82 వ తేదీన ఖానుబాగాడి నుండి విశేషము దిట్లు తెలిపెను. సుత్రాణి కేకటములు అనది కుత్తరమున నాకు 75 మైళ్లవరకు క్రొవులను తరిమెను.

అనాలోని మందుకొట్టును తేల్చివేసితిమి. పెద్దమంటలేదని. కొండ గుహలలోనా మందుచూచిరి. అటుగను మేముకగుల బెట్టగా చుంటుంధికముగ లేచినవి.

పెల్లస్సీనులో నాంగ్ల సేన.

లండను, ఏప్రిలు 9:—అమ్ముయొద్ద హదాజా రైలు మీద మేము దాడి సులువుచే శిక్షకుడు తూర్పుభాగమునందలి అరబ్బులకు చాల గురికలిగింది.

రాజకు హేంద్ర వరమునుండి విశేషములొకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—మార్చి 31 తేదీన రాజకు హేంద్ర వరమునందొక దాడుగా జరిగిపోయినది.

లోకమాన్య తిలకుగారు.

తి. తి. గారును మిత్రులును కేపు మార్గమున ఇ: గ్లాండు నకు వెళ్లవచ్చునని ఈ నెల 8-వ తేదీన వార్తరచ్చినది కొలంబోనుండి తెలుపబడినది.

బ్రిటను దొరతనమువారు స్వ్యాసహృద్ధులను వర్జుపరులుట వ్యామము గావనియు రాజప్రతినిధిగాను యిబ్బందిని తగ్గించుటకు చేసిన సహాయము ప్రకృతిని యుచున్నాను.

క్యొయ్లూటు జయమునుండి తప్పించుకొనిపోయిన ఖైదీలలో మరెవ్వరు కట్టుకదలి. రెండుకు పాకులును పట్టుపడినవి.

రెండవ యుద్ధ ఋణము.

యుద్ధ ఋణ సభ.

సర్ విలియం మేయరుగారి యువన్యాసము.

నిన్నటి సాయంత్రము ఆంధ్రప్రదేశ్ హాలులో గవర్నరుగారి యధ్యక్షతన యుద్ధ ఋణ సభా సమావేశమయినది. అన్ని వ్యక్తుల ప్రతినిధులను సభకు వచ్చిరి.

సభా ప్రారంభమున సర్ విలియం మేయరుగారు యుద్ధ ఋణ సందర్భమున చెన్నపురి స్థితినిగూర్చి తెలుపుచు రాజప్రతినిధిగారు కడచిన 22 వ తేదీన సామ్రాజ్యకాసన సభలో జరిగిన వాక్యములను సుదీని ఇంకను ఇట్లరిచి.

రాజప్రతినిధిగారు చెప్పినట్లు, యుద్ధ ఋణములను భరణము లభించులాభము గలుగుదుగాని ప్రస్తుతము ప్రత్యేకపు పన్నులను చేయవలసింది. అట్టి పన్నులనుండి లెప్పించుకొనిన వారు ప్రభుత్వమువారి కోర్కెల కనుగుణముగా యుద్ధ ఋణమునకు తోడ్పడి ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడెదరుగాక యని కోరుచున్నాను. మొన్నటికాసనసభ దర్బారు యుద్ధ ఋణ విషయమునకు కృతీరేకముగా పట్టిన యతడు చెన్నపురి భూస్వాముల ప్రతినిధియై యుండుట వాకు విచారమును గలిగించినది. అతడు వ్రాసిన పరిపించిన యువన్యాసమునందు యుద్ధ ఋణము మూలమున చెన్నపురి భూస్వాములకును, వాణిజ్య సంఘములకును చాలవలయు గలగును గాన యుద్ధ ఋణమును దాని సేవలనుప పలదని తెలుపబడియుండెను. ఈ స్వాభవప్రకృతి మిగిలిన సేవలకిని యుండదనియు మీరందఱు సాధ్యమై నంత అధికముగ ఋణములను సగి పొందాడేక లాభమునకును సామ్రాజ్య లాభమునకును తోడ్పడుదురనియు భావించుచున్నాను. ప్రాప్తమందుమనసార్వభౌమని సేవలగు మిత్రమందలి సేవలను అధిక బలవంతుడగు క్రైస్తవుడు గొప్ప పోరుమంత ఫలితమును మన మత్యాసురతతో నిరీక్షించు చున్నాము. ఈ యుద్ధ రంగమునకు పొందాడేకము చాలమారముననున్నది. మనము యుద్ధ రంగమునందు సాధ్యమైనంత పనిచేసలేదన్న ను సార్వభౌమనికి విజయమునుబట్టకు సర్వదా ప్రయత్నించుచుండవలెను. ప్రస్తుతము యుద్ధ ఋణమునకు చంచలమైనది యధావిధిని సామ్రాజ్య సేవల జేయును. కడచినసారి చెన్నపురి రాజధాని నుండి ఆకాభంగ కరముగ యుద్ధ ఋణము లభించెను. ఈ రాజధాని భవనములకు ఇతర రాజధానలతో పోల్చుట సంభావ్యముగ నుండదు. కాని పంజాబు ఇచ్చిన ఋణమునకును సున్ను రాష్ట్రము లు ఇచ్చిన యుద్ధ ఋణమునకును సగమైనను, బాగా, వధ్యరాష్ట్రములతో తగిన యుద్ధ ఋణమునకును చాలతక్కువగా మీరొకరినొకరి యందుట చాలవలయు గలగునుచున్నది.

భూమికిస్తులమందీయు, ఆదాయపు పన్నులనుండియు ఒక జీతపు భాగమును నిర్ణయింపవచ్చును అని మేయరుగారు బట్టెలుపట్టి మేమునుండి తక్కువలను చదివెరి. చెన్నపురియందు ఆ సేవలగు భూస్వాములు భవనములనుగలరు. ఇట్టి భవనములకు ఇతర రాష్ట్రములందును గలవనియే చెప్పవచ్చును. చెన్నపురి రాజధాని ఆదాయము పరిపరిచియు సర్వముగా లభించుచున్నది గనుక ఈ ఋణము పోస్తాకీసు సర్టిఫికేట్లములయిన విశేషముగా వచ్చి యుండవలసినది.

చెన్నపురి రాజధాని పేదదనియు, ఇది వజ్రుల చేసిన సహాయము కలది అధిక సహాయము చేయ వలదనియు చెప్పి నీయవచ్చును. పేదదనము నకు ఇటును అటును హద్దు లేదు. పొంతాయికన్నక, మఱిగిన్ని రాష్ట్రములకన్నకు పేదయై యుండవచ్చును గాని ఇతర రాష్ట్రములకన్న పేదగానుండదు. చెన్న రాజధాని కంటే పేదయై యుండియు అధికముగా సహాయము చేసి రాష్ట్రములనుగలవు. చెన్న రాష్ట్రము ఇతరవిధములయందొప్పు ఒత్తిడిని భరించుచుండలేదు. చెన్న రాజధాని వాణిజ్యమున ముందంజపేయుచున్నది. ప్రతిపంటదారులను విశేష లాభముల నొందుచున్నాడు. యుద్ధ ఋణ రూపమున సేక్కున నియతదనినను యుద్ధ నిధి రూపమున చెన్న రాజధాని అంతగా సహాయము చేయలేదు. కనుక మీ రాజధాని గౌరవమును నిల్పుకొనుటకు ప్రయత్నించి చెన్నపురి రాజధాని గౌరవభాగమును సాకు గల్గునట్లు చేయును. నిర్బంధ విధముగ సేమియు చేయవలసినదియు, సక్రమముగ ప్రజల నైతిక భారము వదల్చింపజేసి కార్యమును యధావిధిని వారి చే నిర్వహించుటకు నిర్ణయించుకొంటిమి. అనిర్బంధవిధానముననే అధికారమును లాభము గలుగగలదు. ఈ విధమున అధికార ప్రముఖులు విశేషముగా తోడ్పడ గలరు. కిక్కిరింపజేసి వాడుకలకు ముత్యోధకులుగ నున్నారు.

అతనికి అధికారవర్తనమువారి బలమేమియులేదు. గతసంవత్సరము యుద్ధ ఋణ సమయమున అతడును అతని భార్యయును గ్రామములందును పురములందును సంచారము చేసి యుద్ధ ఋణమునకు తోడ్పడవలసిన యావశ్యకతను ప్రజలకు బోధించి అనేకులచే భవన సహాయము చేయబడిరి. చెన్నపురి రాజధాని యందు నిట్లే చేయవచ్చును. ఈ రెండవ యుద్ధ ఋణపు మరుతులను గాని అది ప్రారంభమున తేదీని గాని ఇప్పుటి లో ప్రకటింపవలసినది. ప్రకటనము గావించుట పలుకారంభమైనవెనుక అందఱును వివిధ సహాయము చేసి చెన్న రాజధాని గౌరవమును నిల్పుకొనుటకు గాక యని కోరుచున్నాను. స్వల్పగా బహుళగలవారు పోస్తాకీసు సర్టిఫికేట్లను గొనియు, భవనములకు ప్రైవేట్ బిల్లులనుగొనియు తోడ్పడవచ్చును. నేను చెన్నపురి పోయిన గాన వాప్రకారము వాణిజ్యములను సోదర పోయలు మన్నించి కృతకృత్యులగుచు గాక యని కోరుచున్నాను.

తీర్మానములు.

సామ్రాజ్య సహాయము పొందాడేకము చేయబూనిన సహాయము చేయునట్లు ఇంకొక పర్యాయము యుద్ధ ఋణమును పరిమితులుటకు ఈ సభ వారు ఉత్సాహముతో నామోదించుచు సాధ్యమైనంతవఱకు యుద్ధ ఋణమునకు తోడ్పడుటకు వాగ్దానము చేయుచున్నామను తీర్మానము గా. న్యాయ సర్ బాక్ వాలన్ గారు పాదించిన సర్ విలియం మేయరుగారు విమర్శనలను గూర్చుచుండిరి. గా. పి. రాజగోపాలాచారిగారు తీర్మానము ననువదించిపిదప గా. సర్ బెర్నార్డు హంటర్ గా. బొమ్మిలిరాజుగారు, గా. జి. రంగాచారిగారు, రాబర్ట్స్, కుర్దుప్ పాదుషాపాపేలు గారు బలపఱచిరి.

“గవర్నరుగారును అన్ని విధములను ప్రభుత్వములను తగ్గించి ఇతర రాష్ట్రములకు మాగ్నడర్కులు కావలెనని తీర్మానమునందు చేపకలెనని కె. వ్యాపారావుగారు సవరణను పాదించిరి.

ఈ సవరణ అభ్యుత్పాదించి ప్రోసిజరుబడిన మొదటి తీర్మానమునదేదేవత నేక ప్రముగా న. గీకరింపబడినది.

“సర్ బెర్నార్డు హంటర్ గారు అధికత్యమున ఒక సంఘము నేర్పబడి యుద్ధ ఋణ పునరుత్పాదమునకు బూనవలెనని కొల్లంగోడు రాజుగారు పాదించిరి. ఈ తీర్మానమును పోయ్యగారు రుద్రపించిరి. ఈ తీర్మానము సంగీకరించుచు అభ్యుత్పాదము కొంత తడవు సంఘమునుగూర్చి తెలిపవలసింది. రామానుజము శ్రీనివాసు అభ్యుత్పాదకు వందనముల నన్నింది. ఈ తీర్మానము అనామ్యుల బాదుషా పాపేలుగారిచే ననువదించబడిన వెనుక సభముగి నెను.

స్థానిక వార్తలు

శ్రీ రామదండకము:— ఇది యేనుపుటలకరపత్రము ఆరణ్య సభ్యుల రాయబారిచేతను. ఇందు శ్రీ రామచంద్ర ప్రసాదము గవండకరూపమున వ్రాయబడినది. శ్రీ లింగులభయమున్నది. భక్తిరసప్రధానము

తపాలు నోటిను:— తపటి దినము (11-4-18) కుధ్యమ్మము 4 గంటలకు చెన్నపురి నుండి రంజనునకు మైలు ఒడ బయలుదేరును, రిజిస్ట్రేకారి ఉత్తరములు మున్నగునవి తపటిలో జాన పగలు 1 1/2 గంటలవఱకు రిజిస్ట్రే ఉత్తరములు బంగిలు మున్నగునవి 12 గంటలవఱకు జరలు తపాలాకీసులలో బడజేయవచ్చును.

రాయపేట ఆసుపత్రి:— ఈ నెల 16 వ తేదీన జనగభోవు సభ యందు రావుబాద్దరు ఎస్. సి. రాజగోపాలాచారిగారు తీర్మానములను పాదించిరి:— (1) రాయపేట వైద్యశాల యాజమాన్యమును దొరకమునారు ధరించి అందుమూలమున మిగులు రు 50,000 లకు చెన్నపురి కార్యాలయమువారి ఖర్చులతో సగుటకు, (2) మ్యూనిసిపల్ ఉద్యోగుల ఎలక్షన్లు విస్తారముగ నున్నది గాన వానిని తోడ్పడి తగ్గించుటకొక కమిటీ నేర్పరచుటకును, కమిటీవారు కార్యాలయము నాటికి నిడికము సంపుటను తీర్మానముల నుపపాదించురు. పచ్చగడ్డి బీర్లు కాలంకిచ్చు పద్ధతి లాభకరముగ నున్నది గాన, కార్యోద్యోగుల యాజమాన్యము క్రింద నుండి వాటిని తప్పించి కొనుగోయ్య విధానమునుగూర్చి వై కమిటీ వారు నివారించి రిపోర్టుంపవలయును.

చెన్నపురి ఆంధ్ర సభ ఆంధ్రుల సంవత్సరాది మహోత్సవము

శ్రీయుగ కౌతా సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారి ఆతిథ్యము

ఈ నెల 12 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు సాయంత్రము 4 గంటలకు చెన్నపురి ఆంధ్ర సభ వారి నిలయమున ఆంధ్రాహాలు (9 బ్రాడ్వే) నందు ఆంధ్ర సభవారి వక్షమున మ|| కౌతా సూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు ఆంధ్రసాదరులకు ఆతిథ్యము నొసంగెదరు. అభినవాద్యన శ్రీయుగ గుండవరపు వేంకటప్పారావుగారు మత్స్యమంత్ర విభేదనాది పలువిధ్యల ప్రదర్శించెదరు. ఉపాహారాది సత్కారము స్వాగత వద్యములు ప్రహసనము మున్నగునవి జరుగును ఆంధ్రసాదరులందరును విచ్చేయవలసియును.

ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము.

కలియుగాధ్యుడని పృథ్వితి గాంచిన యాంధ్రపురుషుడు పృథ్వి సుందరపు వేంకట అప్పారావుగారు కాలయక్షి సంవత్సరాది మహోత్సవ సందర్భమునం దాంధ్ర సభయందు దీక్షించి యధ్యత లక్ష్యములను తెలుపగల ధనుర్విద్యా కాలమును పరీక్షించెదరు.

ఒకనిశేత్రముల మీదను రెండు రూపాయలను వెట్టి ఆతని కేసుపాముల లేకుండ రెండుబాణముల మెకే పర్యాయము సంధించి ఆరూపాయలను గొట్టుట.

సన్నని నూలు దారమునకు నిమ్మరండుకట్టి చక్రమువలె తిరిగింపుచుండ ఆ నిమ్మరండునకు తగులకుండ వామునుకొట్టుట.

అప్పారావుగారు తమకంఠము గుడ్డకట్టుకొని యుండ ఇతరులొకచోట ధ్వనిచేయగ ధ్వనియైన పలమునందు కొట్టుట.

ఉధయ పార్శ్వములందు వెట్టియున్న వేర్వేరు గుర్తులను యేక పర్యాయము కొట్టుట.

ఒకరు పుల్లను వెట్టి వేయగ దానిని చేధించుట.

వెన్నకాగితము వెళుకనుగాని, తెర వెళుకనుగాని గుర్తు మొకగానిని వెట్టివయింప దానిని చూడకనే కేసలము మనో దండికలను గూల్చుట.

ఒకనుగలిగిన అంబు చివరను బొట్టు వెట్టి ఆబొట్టు ఒకనికి అంటుకొను నట్లతని-కేవిధముగ సహాయము లేకుండ దానిని బాణముతో కొట్టుట.

క. స్త్రుతిపుణ్యతే ప్రసిద్ధి జెందిన లక్ష్యపుణ్యములను గూడ అవమానగుని యుండిన మత్స్యయంత్రమును గూడ వారు చేపించెదరు.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

విషభోజనము చేయించుట:— సరసారావు పేటలో గంగమ్మ అను నామె కొక సోదరుడుండెను. కన్నమ్మయను పతిమొక వితంతువు కలదు కన్నమ్మయనొక గంగమ్మసోదరుడు దగ్గలవారగున నుండెను. నిన్నమ్మ కాలము ముండె యామెను చంపి యామె యున్నది తన సోదరునికి చేర్చు నుద్దేశించి ఒకదినమున కన్నమ్మ పొయ్యిమీద విశ్యపుకుండ వెట్టి పనిమీద బైటకు పోయినపుడు గంగమ్మ విశ్యములో విషముకలిపిచేసెను. అన్నము ఉడికిన పిన్నుట దానిని నలుగురు తిరిరి. విషభోజనము చేసినవారిలో ముగ్గురు కొంత బాధపడి తేలిరి. ఒకడు తక్షణమే మరణించెను. పోలీసువారు గంగమ్మను పట్టుకొనికేసుచేసిరి. జిల్లాజడ్జిగారు రామెకు ఉరి విధించిరి. జడ్జిగారి తీర్మానమువై హైకోర్టులో ఆపీలు చేయబడినది.

ఆనెడర్తు ఆమె యందేమియు దోష మగు పడలేదు.

ఆమె ఒక్కతెయి లియ్యపు కుండయొద్దకు పోవుట కనకాళము కలిగినట్లును ఆమెయొద్ద విషముండినట్లు ఋజువు యైన సాక్ష్యము నమ్మదగినదియు, బలమైనదియు కాదని భావించి హైకోర్టువారు హంతకు రాలి కేసును రద్దుచేసి ఆమెను విడుదల గావించిరి.

చింతాద్రిపేట హత్య కేసు:— గత జనవరి నెల 28-వ తేదీన దొరస్వామి అనువాడు యాములాయి అను వానిని ఒక కదురుతో బొడిచి చంపెను. పోలీసువారు హంతకుని పట్టుకొనికేసుచేసిరి. నిన్నటిదినమున హైకోర్టులో కేసునివారణముగి నినది. తాను నిర్దోషియగునట్లు హంతకుడు సాక్ష్యము ఋజువుచేయలేక పాలిపోయెను. జ్యూరీలు వానిమీద నేరమును నిరసరచిరి. కాని యలములాయి తనొడిన మాటలకు కలిగిన అహంకారముతో తొందరపడి యట్టివని హంతకును గావించెనని జ్యూరీలు అభిప్రాయపడిరి. న్యాయమూర్తులకును వారికిని అభిప్రాయభేదమును కలుగలేదు. హంతకునికి రె-సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

వృత్తాంతములు

హత్య:—గాజ్పీ అనునదిని సజీయ హత్య అను పోలీసు కమిషన్లు అలహాబాదులో కత్తితో పొడిచినందుకు ముద్రాయిక 5 ఏండ్లు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

తైలము పట్టుకొనుట:—అహోయ కుటుంబంలో శిక్షింపబడిన జి.రా.బా.గు.చెర.సాలనుండి పారిపోయిన 18 గురిలో 6 గురు మరల పట్టుబడిరి. ఇక 5 మంది మాత్రమే దొరకలేదు.

విద్యార్హత:—కోయంబుత్తూరు పోలీసు పట్టణము లకు కావసిన విద్యార్హులని త్రవ్వించి నీటినుండి కలిగించు టకు 49 లక్షలగును. ఇందులకు చెన్నపురి దొరకనువా రంగీకరించిరి.

రైలుక్రిందపడి మరణించుట:—కలకత్తాకు సమీపముం దున్న సోడిపురు రైలుస్టేషనుయొద్ద రైలుపట్టాలను దాటు టకు యత్నించిన నొక మహమ్మదీయ యువకునిమీద నుండి రైలుపోయి పానిని చంపినది.

ధనము నష్టపరచుట:—యూద్ధ రుణమునకు ధనమును వసూలుచేసి దాని నష్టపరచినందులకు బాక్స్ జిల్లా బోర్డు ప్రభుత్వం హార్వన లాటుకు విధింపబడిన 6 నెలల కఠిన శిక్షను అలహాబాదు ప్రొజెక్టుచేయ న్నిరపరచిరి.

చాంచూరు సబ్ డివిజను నందలి మిల్కానూ, లెంబ లాచార్యుల రెండు దీవులలో క్రిందటి ఆదివారమునా దొక కుపాను పీచెను. ఇండ్లు విశేషముగ కాలినవి. 18 గురు మరణించిరి. దెబ్బలు తగిలినవా రనేకులు చాంచూరునకు వచ్చిరి.

దక్కా డివిజను ఎక్స్‌క్యూటివు ఇంజనీరు సి. వి. లిన్సు గారు 4 యేండ్ల కుమారునితో సుక మోటారు బండిమీద బోవుచుండగా నది సిపాముకన్య బండిని డిక్కిరియెను. లిన్సు గారు పిల్లవానితో మోటారుమీదనుండి త్రుల్లిపడిరి. లిన్సు గారు మెదడు బీటువాటి అనతికాలముననే మరణించిరి. పిల్ల వానికి దెబ్బలు తగిలెనుగాని సజీవిగ నున్నాడు.

కలకత్తా తన్నులో మరణించుట:—కలకత్తాలో గత కుక్రవారము నానొక నైసువాడు తన గుఱ్ఱము మెడమీది నుండి కత్తిరించుచుండెను. ఆకస్మికముగ గుఱ్ఱము ఇటుం డటు తిరిగి వెనుకటికాలతో పానిని తన్నెను. తన్నుతోనే వాడు స్వాగతము తప్పి నేలబడిన. పాని బంధుగులు పానిని వైద్యశాలకు పీసుకుబోయిరి కాని కొన్ని గంటలలో వా డచ్చట మరణించెను.

రాగిశిశువులకు దొంగిలించుట:—బొంబాయి శేవు లో గత సోమవారమున నారాయణులకురావ్ అను సుక బాలుడు 110 రూ॥లు విలువగల 11 రాగిశిశువులను అపహరించి వాటిని యూనాపురలి అను పానికి ఇచ్చివేసెను. గేటుసిపాయి లాంటి పట్టుకొని కేసుచేసెను. మేజిస్ట్రేటు గారు పానికి 9 డెబ్బలు శిక్ష విధించిరి. దొంగయాస్త్రి పుచ్చు కొనిన యూనాఫాలికి 60 రూపాయల అపరాధము విధింపబడినది.

విద్యావిరాళము:—ప్రొజెక్టు కలీలుకే. పరమేశ్వర ముఖర్జీ డి. ఏ. డి. ఎల్. గారి భార్య కన్యక శ్రీమతి. తిం గమ్మగారి పేరుమీద తంగమ్మ విద్యావిరాళముని పిలువబడు సుక విద్యావిరాళమునకు గాను కత్తిశేషురాలైన తంగమ్మగారి తల్లి శ్రీమతి నారాయణి పిళ్ళచంపవట్టి అమ్మగారు (తిరు వనంతపురము- తంపనూరు-పిడు) 5000 లకు మూలధనముగా సుమంగ సంగీకరించి 2000 రూపాయల నిపుడు తిరువనంతపు రములోని మహారాజావారి మహిళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని పరమచేసిరి. బీదలగు నాయకులలోక లాకశాల లలో విద్యనభ్యసించ సంగీకరించినచో వారికి మూడవభాగము మొదలు బిడ్డ నేర్పుట కావిరాళము లివ్వబడవలెను. ఈ వి రాళములు వెంటనే యొసంగబడును.

బ్యాంకింగుని మోగుపుముట:—కోయంబుత్తూరు సబ్ ప్రొజెక్టునా 10889-1-0 రూ॥లు చెన్నపురి బ్యాంకింగ్ నిలువ చేసిరి. గతనెల 6వ తేదీన బ్యాంకింగుని రూపాయలు తీసు

కొనుటనట్లు బ్యాంకింగు మొన్నటిదినమున (8-4-18) కోర్టు వారికి నాబు ప్రాసీరి. చెక్కుమీద ప్రస్తుతము చెన్నపురి స్వామికాజుకోర్టు జడ్జి కే. కోదండరామమూల నాయకుని నిరస్తాదారు నరసింహాపుగాడ్ల చేపొమ్మయ్యుండెనని బ్యాంకి వారు కోర్టువారికి తెలిపిరి. రూపాయలు ఒకపెట్టి పరముగ పంపబడవలయునని చెక్కుపై వాయిబడియుండెను. వాడ బడని చెక్కు బాక్కులోనుండి ఆపహరింపబడిన చెక్కుకాగి తిముమీద ఈపని జరుపబడినదని తెలియుచున్నది. జిల్లాజడ్జి, కబ్ జడ్జి పి. ఎస్. సీతారామయ్యగారు త్రెజరీకిని, మైద్రా ను బ్యాంకింగుని వెల్లి లెక్కలను పోషాచేసిరి. జరిగిన ఫోన్లకి గూర్చి పోలీసువారికి తెలియజేయబడినది.

మారుమూటగురు:—వీరుబర్మాలో విద్యాకాభా ధైర్యముగా నియమింపబడినను వాస్తవ చాలవంతగానున్నది. అధికారులకుగూడ నిది వింతగానే యున్నది. క్రాడమగారు రాగానే రాష్ట్రేతరునికి కాబాధికారము సుసంకుట చాలసం తాపకము. మారుమూటగురు చాల సమర్థులు. చెన్నపు రిలో మంచిపని చేసిరిగాని ఇతరులను పిలువనంపవలసిన అవ సర మేలకలిగినది. ఇంతవరకును మా కితరుల బాధలేకుండ నున్నది. బర్మావారు పెద్ద యుద్ధోగములలో చేసిరిగూడ నట్లుగాగని వెనుక 55 యేళ్లుపైబెట్టుకొనినదిని వాక్య మును మరల నాచరణమునకు తెచ్చుట మరింత సంతాపక రము. సాధ్యమైనట్టి కచ్చితపుడు సాంఘికాచారములలో ఇండియా బర్మాచేయుటవారికి చాల కష్టతాప ముండుటను చూచి వింతకొందిరి. ఇంతవరకు మారుమూటగురు చెన్న డను పరిపాలకోర్టులోగా నుండకున్నను ఇట్టి బాధ్యతగలపద వినిచ్చి 20 ఏండ్లనుండి పనిచేయుచున్న యుద్ధోగికింకె నితడు బాగుగా పనిచేయునని ఎటులెలంచినో గ్రహింపజాల కున్నాము. మా ఆభిప్రాయమున నీతని రాకవలన విద్యాభివృద్ధి చాలవెనుకబడి పోవునని రంగూనుగజెటు ఈ నెల 8 వ తేదీని ప్రాసీనది.

ఖైదీలు పారిపోవుట:—పారిపోయిన 40 మంది ఖైదీ లును ఇద్దరు సిపాయిలను గాయపరచి 21 కుపాతులను 4 కాబ్తులును 898 బాతుల పండుగుండును 100 బాతుల రక్త లను రు 25900 లకు తీసుకొని పోయిరి. పోలీసువారు కెతుక నాగంభికచిరి. డిప్టీకమిషనరును మిలటరీపోలీసు అధికారియును రంగూనునుండి లాంచిమీద నట కేగిరి. ఖైదీలొకగ్రామమున దొంగిలించిపి టాను ఆదవికి బోయిరి. కుక్రవారమునాడు సా యంకాలము 5 గంటలకు ఖైదీలు తప్పించుకొనిపోయిరి. ఆ కైరసాలచుట్టును ప్రవారీగోడగలదు. పాని కెడుట మిలటరీ పోలీసుల బారీకేయుగలవు. పానిలో 25 గురు సిపాయి లు న్నారు. ఒక భవంతిలో ఆయుధములను నగదును గలదు. మ ధ్యమ ఖైదీలొక్కొక్కలవు. ఇద్దరు గజదొంగల ప్రోత్సాహమున నీకుట్ర జరిగినది. వారిలో సుకనిని చెట్టుకు నీళ్లుపోయటకు వెనుకటితీసి ఆపనిముగిసిన పిమ్మట మరల లోనికి పంపు సమ యమున ఖైదీలలో నొకడు లాన్సు నాయకుని పట్టుకొనెను. ఆలోపలనున్న ఖైదీలందఱును పారిపోవోయిరి. సుంకులములో నాయకుని సన్నితో మెడమీద పొడిచిరి. ఇంకొక భటుని గూడ పొడిచిరి. వారు తక్కిన వారినందరిని (మొ త్తము 48 మంది) గూడ విడిపించిరి. వారు ఆ యుధా గా రమున ధనాగారమును పగులగొట్టి రు 15000 లు నగదును రు 10000ల నోట్లను అపహరించిరి. వోల్వేన్లన్నిటిని చింపి చేసిరి. ప్రజలనుభయపెట్టుటకు మందునుకాల్పిరి. కుపాతులన్ని యును దొంగలవశమగుటచే మిలటరీపోలీసులను ప్రజలను ఏమియు చేయజాలకపోయిరి. గ్రామములోనివారు భయకంపి తులైరి. 8 గురు ఖైదీలు తక్కినవారితో పోలేరు. ఇద్దరు మరల వచ్చి లొంగిపోయిరి. వారు యాజాగ్రామమున దోచు కొనినపిమ్మట విడిపోయిన 9 గు రొకచో మిలటరీ పోలీసుల కగుపడిరి. ఇటీవల మరి 14 గురు లొంగిపోయిరి. 26 గురు మాత్రమింకను దొరకలేదు. వారు రంగూనుకు దాపుననున్న అడవిలో నున్నారు ఇంతవరకు 2 కుపాతులమాత్రమే దొంగిలినవి. వారికి ఆహారపదార్థములు లేనందునవారు ఆయుధములను ధన మును అడవిలో పూడ్చి ఒక్కొక్కరుగా రంగూనుకు చేర దనిని తలచుచున్నారు.

చెట్టెక్కిడడి మరణించుట:—రాజధాని కళా శాల తోటమాలి రామననాయక ఆనవాడు నిన్నటిదినమున చిన్నచిన్న కొమ్మలకొక కు రావిచెట్టు ఎక్కి పట్టుకదలి క్రింద పడినది. కొండలు పానిని తీక్షణమే రాయపేటవైద్యశాలకు తీసుకపోయిరి కాని వాడచ్చట మరణించెను.

జేతీయవిద్య.

ప్రముఖుల లేఖలు.

55 రసవిహార స్థానుగారు ఎం.ఎ., డి.ఎల్., సి.వి.ఇ. జేతీయ విద్యా సంఘాధ్యక్షునిగ మీతును, మీ సహచరరుల కును జేతీయ విద్యా ఫలసంసిద్ధి కొఱుకు మీరు చేయుచున్న ప్రయత్నముల కట్ట నా యభినందనములను తెల్పుచున్నాను.

బంగాళము నందు మొట్టమొదట జేతీయ విద్యాధ్య మము ప్రారంభమైనది మొదలు ఇంత వఱకును ఆ యుద్యమముతో నేను సంతత సంబం ధము గలిగియున్నాను. 1906 సం॥ ఆగష్టు 14 వ తేదీన జను పబడిన ఈయుద్యమ ప్రారంభోత్సవమునందు ఈయుద్యమవిజ యముమీదనే మనజేతీయ మహాభాగ్యదయును ఆధారపడి యుండునని నేను చెప్పియుంటిని. ఇప్పటికి ఆయభిప్రాయమే నాకుగలదు. ప్రభుత్వమువారి విద్యావిధానము మనయనసర ములను తీర్చు దనియు తీర్చు జాల దనియు నానమ్ముకము. ఈవిద్యావిధానమునకు సాంకేతిక, పారిశ్రా మిక, వాణిజ్యర్యకసాయ విద్యలు చేర్చబడినగాని ప్రయోజన ముండదని నాయభిప్రాయము. ఈఫలమే జేతీయవిద్యాసంఘపు ఆశయఫలము. ఈ యుద్యమము విజయవంతమగుటకు దీనికి సర్వప్రజామోదము సుదగుర్వలెను. భారతపుత్రుల కంద టికిరి ఈ సంఘపు ఆశయములను నచ్చజెప్పవలెను. మీరు మహాప్రయత్నములనుసల్పి జరుపుచున్న జేతీయ విద్యావారము విజయవంతమగునని విశ్వసించెదను.

శ్రీయుత మోతీలాల్ నెహ్రూ- (అమృతబహు ప్రతీకా సంపాదకులు)

మన ప్రజలకు స్వారాజ్యమును సంపాదించుటకు సర్వ ప్రయత్నములను నల్పుచున్నాము. దీనికి అనుగుణముగా విద్యారంగమునందును మనము స్వారాజ్యమును సంపాదించ వలయును. అనగా జేతీయ ప్రముఖుల విచారణక్రింద జేతీయ ప్రముఖుల ఆశీనమున జేతీయవిద్యను సంపాదించవలెననియే నా భావము. మనవిద్యావిధానము జాతీయత్వమునొంది మన యా ధీనమున జేర్చబడు నంతవఱకును స్వారాజ్యము సిద్ధింపదు. చాలకాలముగ నాకు సంబంధించిన "అమృతబహు కత్రిక" లో ఇప్పుడున్న విద్యావిధానము మన ప్రజల పౌరుషమును బోనడచి, మనపురుషులను కుడిచివేయుచున్నదని ఆనేక పర్యాయములు వ్రాసియుంటిని. నాకు వయస్సెక్కువయగు కొలదిని ఈభారమును నాహ్వానమునందు మఱింక గాధముగ పొదుకొనుచున్నది. ప్రస్తుతమున్న విద్యావిధానమే మనకు సరిపడదు. మొట్ట మొదట యెందులకా విధాన మేర్పఱుపబడిన ఆ ఫలము సంపూర్ణముగ గల్గినది. మొట్టమొదట ఈ విద్యావిధాన మేర్పఱుపబడినది, ప్రభు త్వోద్యోగములందు సమ్రుల్లె బదులుమాట్లాడక పనిచేయుగల గుమాస్తాలను తయారుచేయుటకు కొండలు న్యాయవాదులను గూడ ఈ విధానము తయారుచేసినది, ఎట్లోఈన్యాయవాది బృందమునెడ నాకు కొంత ఆన్యాభిప్రాయము గలదు. మన కిప్పుడు గునుస్తాలక్రరేతు. సత్సేవకత్తము గలిగి, వైద్య ముతో నిలచి లోకవ్యవహారములను తమంతట తామే నిర్వర్తిం పజాలి సాంక్రామిక, విద్యా, సారస్వతాది విషయ ములందు అభివృద్ధి పెంపొందింపగల పారబృంధము కావ లెను. వీరే స్వారాజ్యకాకను మెల్లగా నాకాశ్రయమునకు జేర్చు గల్గుచును. జాతీయస్వాతంత్ర్యోమొనగబడిన వెనుక వారు పరిపాలనము భారము వహింప కత్తి గల్గియుందురు. కనుక నేనీ జేతీయవిద్యాధ్యయమునకు హృదయపూర్వకముగ స్వాగ తము నొసగుచున్నాను. దీనిని మంచి సాహాయ్యముతో ప్రయ త్నించినచో మన కామిత్యాగ్రమును సఫలముకాగలవు. జేతీయ విద్యావిధానము నందు మతవిద్యను అధిక ప్రాముఖ్యము నొస గుట నాకపరిమితానుదము గల్గించినది. ప్రస్తుత విద్యావిధా నము నందు జేతీయ లేదు. ఇతర విషయములతో పాటు న్యాయమును లేదు. మన ఆధ్యాత్మికాభి వృద్ధికి తోడ్పడని విద్య ఎందులకు? జేతీయ విద్యాధ్యయమున కృషి నల్పుచున్న పోదరులు తమ యుద్యమమున విజయు లగుదురు గాక అనిచూ, శివ్యమును ఫలద్రవ్యము గాక యనియు ఆకీర్య మిందు గుర్తాను.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

—0—

శ్రీమద్రాష్ట్రాధికార సచివాలయం భారతీయముల వారు గతనెల 28-వ తేదీన తిరుగుబాటును దుపయ్యసించి, జాతీయ ధర్మమును గురించి చెప్పిరి.

వంగ కేశవనందలి ఖడ్గపురమునందు స్థాపితమైన ధీరస మందిరము వారు ఏప్రిల్ 19 వ తేదీ మొదలు సీతానామని దీర్ఘవహానీత్యమును జరుపుటకు నిశ్చయించినట్లు.

కర్నూలు జిల్లా పంచాయితీలోని ఎస్.పి. జి. ప్రయోగిం గు పాఠశాల చదువు వార్షిక పరీక్షలు గత నెల 21 తేదీన కలు కల్పన పి. జి. కింగు పి. సి. ఎన్ గారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది.

నెల్లూరులోని లక్ష్మీనరసింహస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవము కార్యక్రమ సందర్భమున వై.కా.భ. కు చెందిన ప్రారంభ మగును. ఆయాదానకంపన యెన్నియో యుత్సవములు కూడ జరుగును.

బందరులోని ఆంధ్రప్రదేశ్ పాఠశాల కిటీనల కాళగ చక్రవర్తిగారి పేరునందు పాఠశాల నెలకొల్పబడినది. వీరలకు ధర్మముగను, సామాన్యులకు అధిక్షితుమిదను చదువు చెప్పెదరు.

గంటాముజిల్లా పల్లెకొమ్మియందు ఆయుర్వేదవైద్యులు గనుండి వీరలకు ధర్మాగ్రము వైద్యము చేయుచున్న డాక్టరు జి. శ్యామసుందర రావుగారు పల్లెకొమ్మి వదిలి బరంపురము వెళ్లెదరని ప్రకటనలు భీతిలి వారిసెట్టు చేయవలసి ప్రార్థించుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా అంగలూరులోని బాలలసంస్థి భాండాగారమునకు జెడవాడతాలూకా పునాది పాదు గ్రామపాక్షపులు యాగ్గగడ్డ పేరయ్య చావరీగారు నూటపదహారు రూపాయల బహుమతిచేసి, వారికి భాండా గారము వారు కృతజ్ఞులు.

కడపతాలూకా తిలవం గ్రామమునందలి ప్రజలు స్వీటు కనుచే బాధపడుచు ప్రభుత్వమువారి సహాయము సేయవలయునని గ్రామవాసి యొకరు మాకు తెలియజేయుచున్నారు. గ్రామవాసులకు తగిన సహాయము చేయుట పాలకాధికారుల విధి.

బందరులోని, ఆంధ్రప్రదేశ్ దేశసాని హిందూబాలికా పాఠశాల బాలికాలోకేశ్వరు బాలికా పాఠశాలలోని బాలికల బహుమాన ప్రధానోత్సవమును బృందావనపుర శ్రీ సమాజపు 12 వ వార్షికోత్సవమును నిటీవల ఆనీబీజంటుగారి యాజమాన్యముక్రిందను జరిగినది. అధ్యక్షురాలు శ్రీ విద్యాభివృద్ధిని గురించి యుపదేశించెను.

పండిత ఉమామహేశ్వరశాస్త్రిగారు రెవ తేదీన గోదావరి జిల్లాలోని వెద్దాపురమునకు వచ్చి ప్రాచీనభారతచరిత్ర రచననుగురించి యుపదేశించిరి. వారు తునిగ్రామమునకు కూడ వెళ్లి యుపదేశముచ్చిరి. వీరిని చెన్నపురి ఆంధ్రప్రదేశ్ వారు ఆరంభమునందు సత్కరింపవలసియుండు నని ఒక విలేఖరును కలహా నిచ్చుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా బొండ్లపాడులోని శ్రీ రామచంద్ర పుస్తకభాండాగారమును నిర్వహించుచు టకురీ రామిందుకొనెట్లు. గ్రంథాలయసౌకర్యము ప్రతిసంవత్సరమును ధనముచెల్లించుటకు కష్టముగనుండును కావున మూల ధనములకు కొందరు నూలుమొదలు 5 రూపాయల వరకును నూ 500 లను సహాయము చేసిరి.

చిత్తూరుజిల్లా చంద్రగిరి సమీపమున 2 మైళ్లదూరము నందలి కొండపాడు గ్రామస్థులు మొగలరెడ్డిగారి వారాయణ శ్యామిరెడ్డిగారు, కేశవరెడ్డిగారు పోదరులు సువర్ణముఖ సచి యొపమున శివాలయమును నూతనముగ నిర్మించి గత నెల 15 తేదీ మొదలు 18 వరకును కుంభాభిషేకములను చేయించి 4 వేల వంకి ఆస్తు వానసుచేసి యుండిరి. మొత్తముమీద 4 దినములు ఆస్తు వానము జరిగినది.

గోదావరిజిల్లాగోపాలపురమునం జేపేటను చాలమంది అంటువ్యాధులచే చనిపోవుచున్నారనియు, గ్రామపారిశుధ్యము బాగుండలేదనియు వోక విలేఖరుడు మాకువ్రాసి దానిని రాజుగారు బాగుచేయించుటకు కోరుచున్నారు. వారు 300 లు గ్రామాభివృద్ధి కిచ్చియుండిరి.

గుంటూరుజిల్లా ధూళిపూడి హిందూమిడిల్ స్కూలుల పేదవిద్యార్థిసాహాయ్యనిధికి హిందూమిడిల్ స్కూలు కమిటీ వారు రు. 50-0-0 విరాళ మొసగిరి. ఈ నిధి కొలదికాలము క్రిందటనే యేర్పరుపబడినను ఇప్పటికి రు. 250-0-0 వసూలుగు టయు, 17 పేదబాలికలకు సాహాయ్యము జేయుటయు జరిగినట్లు.

కృష్ణాజిల్లా నూజివీడు తాలూకా కాటూరు గ్రామము నందు వాణ్ణ సరస్వత్యగారి యాజమాన్యము క్రిందను రైతులు సహజేతమై మాగాణి మధ్య నున్న మెరక వైరులకు మామూలు తూములక్రిందను సాగుచేసి నందునకు రైతులకు కష్టంపు పన్ను విధించబడినదియు, ప్రస్తుత మున్న మాగాణి భూమిని మెరక క్రింద మార్చబడినదియు మున్నగు సెన్నియో తీర్మానములు జరిపిరి.

1918 వ డిసెంబరు నుండి, నెల్లూరు తాలూకా జన్న వాడ జేకళ్ళు వావాను సర్వేపల్లి వానుమంత రావుగారు వానిగనుండి జరిపించుచుండ సంతలో మైలాపురము నందలి ధర్మరక్షకసభవారు ఆభారమును వహించి కొంతకాలము జరిగి ఆ రెట్టుకు తిరిగి మామటలేదనియు నందులకు జేకళ్ళనము నకు చాలసామ్య సప్తము కలుగుచున్నదనియు విలేఖరు లొకరు మాకు తెలియ జేసి అధికారు లావిషయములను విచారించి న్యాయమును దయచేయుటకు ప్రార్థించు చున్నారు.

ఏలూరు నందలి గోసంరక్షక సమితి నిర్వహ్యముగ పనిచేయు చున్నది. గతనెల 28-వ తేదీన పద్మశీరామ య్యగారి యగ్రాసనాధికర్యము క్రిందను జరిగిన సభయందు మలకట్ల నూర్యప్రకాశరావు కల్లూరివేంకటరావు జవాబి అప్పారావు శ్రీధీగాయ్ గోసంరక్షకము గురించి యుపదేశించిరి. రిసీనరు అక్షినునకు యెదురుగ గల జాగాను పుయ్యాయ జమీదారుగా రిచ్చిరి. అందు 80 రూపాయల వెట్టి నీటి కుండ్లను బూరివెట్టి లక్ష్మీ వేంకటేశ్వరతారము గారు కట్టించిరి. 30 గురు వో కార్యరీత్యాక సభ నిర్వహ్యము.

ఒక గ్రామోద్యోగిల్లువ్రాయుచున్నాడు:— గ్రామోద్యోగి గురులు ఫిర్కా, తాలూకా, జిల్లా రాష్ట్రసంఘముల స్థాపించి ఫిర్కాయందుండేను గ్రామోద్యోగులందరు సభ్యులై యాస్పత్యమునకు కలసిన ప్రక్షేప చరింపవలయును. ప్రతి ఫిర్కాసంఘము నుండియు కొంతమందిని తాలూకాసంఘము నకును, తాలూకాసంఘమునుండి కొంతమందిని జిల్లాసంఘము నకును, జిల్లాసంఘమునుండి కొంతమందిని రాష్ట్రసంఘమునకు ను ప్రతిభులుగ వింపవలెను. రాష్ట్రసంఘమునం దామోదిం పబడినవిషయముల యధికారులకు నివేదించి కలసిన సుఖము ల విధాయకముగ యెసుగునట్లు జేయవలెను.

గుంటూరులో ఎ. ఇ. ఎల్. ఎమ్ కాలేజి ప్రాధిపిక సుపాలరైన రెవరెండు ఎల్. ఎల్. యూలు డి. డి. పి. ఎల్. డి. గారిని గౌరవించుటకుగాను ఎ. ఇ. ఎల్. మిషను వారు వారి పేరున కొన్ని ఉపకారవేతనముల నియ్య తీర్మానించుకొనిరి. ఈ వేతనముబడయునట్టి విద్యార్థి ఆయాపాఠశాల లో ఇనుకూలు మైసల్ పరీక్షకు వెళ్లిన వారలలో ప్రథముడు గాను వీరవాడుగాను నుండవలయును. గుంటూరు జిల్లాలోని ఆరు ఉన్నతపాఠశాలలకు ఒక్కొక్కవేతనము నేర్పాటుచేయ బడినది. ఒక్కొక్క విద్యార్థికి 44 రూ. చొప్పున ఎనిమిది నెలలు ఇయ్యబడును. మఱియు ఈవేతనముపొందునట్టి విద్యార్థులలో జూనియరు పరీక్షలో ప్రథమమున జయమొందిన వారికి సీనియరులో గూడ ఇయ్యబడును.

కృష్ణాజిల్లా పిప్పరనుండి యొక రిల్లు వ్రాయుచున్నారు ఆంధ్రజాతీయకాళాల ఆంధ్రుల కిట్టి చిన్నమై వెలయుచున్నది. జాతీయవాదమున ఆంధ్రజనులు ఆతాలగోపాలము మాత్యనేపాక్షికు ధరించి యథాశక్తి సువర్ణపుష్పములతో మాతృపాదారవిందములను పూజించి మాతృదేశతా ప్రసాదా కీర్త్యవలను స్వీకరించి ధన్యులయ్యెదరుగాక! కేశవాదులు విద్యార్థులగు యవసలు ఆంధ్రసభానిర్వాహకులు గ్రంథ

భాండాగార సభ్యులు నాటకసామాజికము మారికథలు పత్రికాపాఠకులు జాతీయవిద్యార్థిత్వమును దానిమహత్వమును ప్రజలకు బోధించి మెచ్చించి తృణయనక, కణయనక ధనమును గ్రహించి సమకూర్చి జాతీయవిద్యార్థినిధికిచ్చి జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనల చిరస్థాయులుగా నొనర్తురుగాక!

మైద్రాబాదురాష్ట్రము నందలి విద్యాభివృద్ధిని గురించి ఒక రిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఇప్పటి జనులు విద్యా విహీనులై కాలమును గడుపుచుండిరి. ఇరువదన కలబ్బమునందలి ప్రపంచమంతయు కన్ను దెరిచియుండగా యీ రాష్ట్రీయులు ఇంకను మేల్కాంచలేదు. సర్కారువారు ఈ రాష్ట్రమున అనేక పాఠశాలలు స్థాపించిరి. ప్రతి పట్టణమందును, లోవరునెకందరి పాఠశాలలు మాత్రమే యున్నవి. కొన్ని పట్టణములందు మైన్ స్కూలులుకూడ నున్నవి. ఇచట బాలురకు వేతనములు బహుశక్తుక. స్కూలు ఫయిసలు చదువు వారికి ఒకరూపాయి (హాళి) జీతము. ఇచ్చట పాఠశాలలో సంఖ్య బహుకొద్దిగా నుండును. బ్రిటిషు పాఠశాలలో అనేకమంది విద్యార్థులుండి, చూడుటకు కన్నులుమరువగా నుండును. అచట లోవరునెకందరి పాఠశాలలో నయిన బాలుర నేటబుండురు. పాఠశాల కలంకారము బాలురేగదా? అచట తల్లిదండ్రులు క్రేస్తపించి విద్యను జెప్పించుదురు. ఇచట విద్య యనినయే మే యొకలేదు. పాఠశాలయందు గొప్ప, గొప్ప పరీక్షలందు కృతార్థులయిన నుపాధ్యాయులు గలరు. ఇరియు సర్కారువారి పాఠశాలలు, ఇచట ఉపాధ్యాయులకు యుచిత వేతనముకూడ లభించును. పాఠశాలకుబోయిన యున్నయుత్సాహముబోవును. పాఠశాలలందలి బాలరసంఖ్య చాలతక్కువగా నుండును. ఒక్కొక్క లోయరు నెకందరి పాఠశాలసంఖ్య 150 నూటయే బది యుండిన అచి చాల గొప్ప బ్రాహ్మణులు యావనలన జీవనముచేయుదురు. వైకుంఠ ఒకటిరెండు సక్రములలో వారికి భోజనమిడుదురు. వారికి విద్యనునీన కలనొప్పి, వైకుంఠ భాగ్యవంతులు, వ్యాపారముజేసెడి వారికి విద్యయేల నెదరు. వారికి ఆంధ్రభాషయందు నయినక్రేస్తలేదు. అగ్రజాతులే ఇట్లుండగా తక్కిన జాతముల సంగతి జేరే జెప్పవలయునా; ఇచ్చట విద్యున్న, పుస్తకభాండాగారములు ఎంతమాత్రములేవు. పత్రికలు చదువు వారుగాని తెప్పించువారుగాని బహుకొద్ది.

కలకత్తాలో జీవించుచుండిన చెన్నరాష్ట్రీయు డొకడు ఒక పాశ్చాత్య శ్రీని యెదుర్కొనుట:— కలకత్తాలో ఒడ్డు కొద్ద వాణు వీధిలో నివసించు చుండిన మిస్ డైరెక్టుడు, అను నామె గతనెల 17-వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు మిస్ డైరెక్టు వీధిలో నివసించుచున్న తన స్నేహితు రాండ్రను చూచు నిమిత్తము తన తల్లితో కూడ బోవుచుండెను. ఆయ్యాస్వామి అను మొక చెన్నరాష్ట్రీయుడు ఆమెచేతని గట్టిగ పట్టుకొని కత్తితో నామె భుజముమీదను కడపుప్రక్కలోను పొడిచి ఆమెకు హత్యగానించుటకు సిద్ధ గనుండి నపు డొక సోఫరివాడు వారిరువురుకు మధ్యబడి బలవంతము వానిచేతనిని కత్తిని ఉడతబెరికిని ఆయ్యాస్వామిని పోలీసువారి కొప్పగించెను. వారు వానిమీద కేసుచేసి, మిస్ డైరెక్టు డొడ్డు గారు జనరలు ఆను పత్రిలో నొకవారము దినములు జిక్కిననొంది ఆకోగ్యమును జడసిరి. మిస్ డైరెక్టు డొడ్డుధరించిన బట్టలమెను బ్రతికించినది కాని తేని యెడల ఆమె మరణించియుండునని జనరలు ఆనుపత్రి డాక్టరు చటర్జిగారు నడిచిరి. ఆ అక్రమపు పని జరిగిన దినముదయమున ఆయ్యాస్వామి ఆకత్తిరిగొనినట్లును, వాడాదినమున సన్యాసి కలకత్తరము నిండ బూడిదను బూసి కొని వీధుల గుండదిరుగుట తాను చూచినట్లును కాళిఘాటులో నొకమజాదారుడగు ఘోష్ డో వీసరీ దారిన్ అను వాడు సాక్ష్యముచెప్పెను. మిస్ డైరెక్టు డొడ్డుగారు చేత బట్టుకొనిన తోలు సంచితో విశేషభాగ్య ముండును భావించి ఆమెను చంపి సంచితో బారిపోవలెనని యాలోచించి నేరస్థుడీ పనిని జరిగించినట్లు తమకు నోచుచున్నట్లు ఇతొ సెక్రెటరుగారు నడిచిరి. ఇతర సాక్షి విచారణకు వాయిదా వేయబడినది.

కారణం బ:— ఇది శ్రీధర్మబోధిని అను నాటకము. సుంకుదురాచారసంస్కరణమునకు ముగ్ధ మిందు వాడుకడినది. ఆందరు జరివితిరవలయును. కల 0-4-00 పోస్టిజే నెలు. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 కేబుల్ జెట్టి వీధి, కుచరాను

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

German Plans Upset.

Profound Effect in Fatherland.

Western Front Reciprocal Artillery Activity.

LONDON, April 9.

Last night's French communiqué said: Enemy pressure continued north of the Aisne in the region of the Dower Coudy forest. Our advanced elements resisted and delayed the advance of the enemy, who were very superior numerically, inflicting very heavy losses. There was reciprocal lively artillery activity on the Somme front and between Montauban and Nancy.

Ferocious Enemy Bombardment.

Troops Vigorously Awaiting Offensive.

Reuter's correspondent at British Headquarters says: Just before dawn this morning, the enemy developed a truly terrific bombardment north of the Somme lasting an hour, but I have not yet been able to learn the meaning of it. Our troops are ceaselessly vigilant for an early resumption of the German offensive on a grand scale which is expected at any time. We retaliated to the gas-shelling of Arras by gas-shelling German positions about there.

German Plans Upset.

We now know definitely that the objective of the big attack on the 5th, by ten divisions of Von den Maritz's army, was the high ground about Douzeucourt, Mailly, M. Huet and Catin Camp. This encounter developed into a pitched open battle in which, in spite of his superior numbers, the enemy made very little headway. Our counter-attacks have since further reduced his gains. German prisoners, subsequently taken, state that this failure considerably upset all plans, since the German second army is so disorganised by it that further serious effort is impossible for some days. They also say there is much confusion behind the enemy lines and a lack of Italian owing to many people not knowing quite where they are. A draft recently arrived for the 96th Infantry Reserve, composed of thirty men who had participated in the Berlin strike.

Weather Against Germans.

Reuter's correspondent at British Headquarters telegraphing this evening says: The heavy bombardment, mentioned earlier, died down after an hour, apparently smothered by the violence of our reply. Wet, cold and dreary weather has commenced. It is said that the weather during this offensive is the first time that luck in this matter has gone against the Germans.

Intense Enemy Artillery Activity.

This afternoon's communiqué from F. M. Haig says: Enemy's artillery, early this morning developed great activity from the Labasse canal to southward of Armentières. There was heavy hostile shelling in the neighbourhood of Villers-Bretonneux and Mericourt-l'Abbaye.

Check of First German Onslaught.

Profound Effect in Germany.

LONDON, April 8th.—The severe check given to the first German onslaught has had a profound effect in Germany. The loss of officers was immense and caused a reconsideration of ways and means. The bringing in of wounded by night has not concealed from the public the awful losses in men sustained. Fresh drafts from the East to take the place of depleted divisions have arrived and a second army of assault is ready and moving. Amiens is another Verdun.

Germans' Heavy Losses.

An American special correspondent in France writing to the Exchange Telegraph Company says that the Germans have up to the present employed in their offensive a hundred divisions, a quarter of which have been withdrawn on account of losses.—("Pioneer")

Nothing to Report.

(10-20 P. M.)—A British communiqué says: Except for hostile artillery fire on different parts of the battlefield, especially in the neighbourhood of Bucquoy, there is nothing to report.

British Aerial Activity.

Seventeen Enemy Machines Felled.

In a communiqué with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says: Our low flying machines dropped ten tons of bombs and fired many rounds on hostile troops and transport on the battle front. We brought down eight enemy machines and drove down nine. Four of ours are missing. Night flying machines dropped five and half tons of bombs on the Douai railway station.

Transportation of Troops to France.

Already Accelerated.

WASHINGTON: Acting Secretary for War announces that the transportation of the American troops to France has already been accelerated.

U. S. Warships in Europe.

NEW YORK: Mr. Daniels announced that over 150 American warships, exclusive of submarine chasers, are now operating in European waters.

Renewal of Attack Expected.

German Lies and Helplessness.

PARIS: A Semi-Official Statement says: A renewal of attack on a vast front must be expected. Yesterday on the Oise and Aisne, we withdrew in order to reduce the losses and after fulfilling the mission of holding the enemy, while the French main body took up new positions.

tions. Germans are attempting to represent this simple operation as a great German attack, perhaps hoping to attract some of our reserves here and so ease the Somme front which is still their main objective. Enemy is employing French prisoners three kilometres behind firing line.

Great Britain

Premier's Appeal for Men.

The Dominions Response.

Australia's Attitude.

LONDON, April 8.

All the Dominions are responding most enthusiastically to Mr. Lloyd George's appeal to them to send reinforcements as speedily as possible. For example, the Australian Government has sent a message to the Imperial Government saying, "Australians are resolved to do their duty in the present crisis. Whatever needs to be done, will be done." Mr. Hughes is exhorting every citizen to do his utmost to make voluntary recruiting a success.

Ministers Interview.

MELBOURNE: The Federal Ministers, interviewed regarding Mr. Lloyd George's appeal for reinforcements, declare "It is a significant and imperative truth to which Australia must respond."

New Zealand's Response.

WELLINGTON: The Prime Minister, Mr. Massey states that the Government intends to comply with Mr. Lloyd George's request for additional war efforts. Details of the Government's proposals in the matter will be announced in Parliament after consultation with the Imperial authorities.

South Africa's Welcome.

CAPE TOWN: Mr. Lloyd George's message has been received with the most cordial welcome. It is most timely because it came upon the eve of a closely organized recruiting campaign throughout South Africa, from which results are confidently anticipated.

Ireland and Conscription.

LONDON, April 9.

Lobby correspondents of the "Daily Telegraph" and the "Morning Post" state that the application of Conscription to Ireland may be contingent upon the report of the Convention and the offer of Home Rule by Government. The "Daily Chronicle" implies the Government would make the grant of Home Rule conditional upon the adoption of Conscription.

Premier's appeal to India.

Press Comments.

LUCKNOW, April 9.

The "Indian Daily Telegraph" is convinced that the Premier's appeal to India will be productive of a thorough-going response. It adds: The time has arrived for taking new stock of the possibilities of this gigantic country and of a great and loyal people in defending itself against aggression from outside. To enable this to be accomplished complete trust is requisite on both sides as also removal of all obstacles which stand in the way.

"Pall Mall Gazette"

LONDON, April 9.

"Pall Mall Gazette" says: Lloyd George asks the Government and people of India to redouble their efforts. If the former obey the behest, there is no doubt of the response of the latter. The manner in which India has associated herself with war having regard to opportunities given her, leaves no room for doubt regarding her readiness to take her full share in the Empire's effort. Reserves of India could not be turned to better use than the frustration of the enemy's designs in the East and averting from her hundreds of millions the fate that would not be distinguishable from the most ruthless slavery.

"C. and M. Gazette"

The "Civil and Military Gazette" says: The message which the Premier sent will only meet with one kind of response, a response in action not a response in words. His Excellency the Viceroy has sent a fitting reply in words. It remains for India to justify these words. India has done much, but she can do much more. All that she needs is to be shown the way. It is very earnestly to be hoped that the Government of India will come forward with concrete proposals to enable the Princes and people to give effect to the Viceroy's words.

Indian Tea Sales.

LONDON, April 8.

7,405,000 pounds of Indian and 1,560,000 Ceylon tea were put up at balloting to-day.

General Botha's Appeal.

Warmest Response.

LONDON, April 8.

CAPE TOWN: General Botha's appeal has made the deepest impression throughout the country. It has resulted in greater response of recruits in Capetown than on any ordinary recruiting day during the last eighteen months.

Promotion to General's Rank.

Henceforth by Selections.

LONDON, April 9.

A Royal Warrant states that promotion to the rank of General will henceforth be by selection instead of seniority.

Mr. Bonar Law and Increased Revenue.

LONDON, April 9.

"Daily Mail" says that Mr. Bonar Law, in his new Budget, hopes to obtain thousands of millions from taxpayable by increasing income tax duties on beer and spirits and licence also on tea, coffee, sugar and other goods by imposing "ad valorem" tax on articles of luxury.

LABOUR AND THE WAR.

Policy of Conciliation Abandoned.

Prussian Brutality Unmasked.

LONDON, April 9.

Mr. Arthur Henderson, speaking in London said that Kaiser and his War-Lords by the latest attack had drawn British people together in a consecrated and determined effort to destroy military.

Mr. Henderson said that he had abandoned the policy of conciliation which he had hitherto favoured, because the western offensive, following on the shameful treatment of Russia, proved that the organized Prussian brutality was seeking world-domination and threatening the free development of national and international life.

France

Execution of Bolo Postponed

LONDON, April 7.

PARIS.—The execution of Bolo has been postponed, in order to allow him to make a statement which may bear upon the other cases before the court.

French Claims to Alsace-Lorraine.

The Austrian Emperor's Admission.

LONDON, April 9.

PARIS.—Premier Clemenceau has issued a note regarding Czernin's lie, in which he states that the Austrian Emperor, in a letter in March 1917 admitted the justice of the French claims regarding Alsace-Lorraine.

Newspapers regard the admission as most important.

Russia

Destroyed Russian Warships

LONDON, April 8.

The State department learns that the Russian warships blown up off Finland were destroyed after German warships had fired upon them. Three of the former were battleships.

Siberia

Situation in Siberia,

Reasons for Allied Landing.

Brutal Attack on Japanese.

LONDON, April 9.

TELAV: It is confirmed that the British landed at Vladivostok on the 5th. They did so principally to protect the railway station and the vicinity of the British Consulate. The landing of the Japanese is expected to result in the restoration of order. It is stated that the Japanese landing was inevitable, owing to repeated brutal attacks on Japanese residents by so-called Bolsheviks. Some of the attacks were so revolting that they were almost certainly perpetrated by German prisoners. For example, a whole family of Japanese children were murdered in sight of their mother, who committed suicide in order to escape a worse fate.

Not Indicative of Japanese' Intervention.

Reuter is informed that the British and Japanese landing at Vladivostok is solely necessitated by the disturbances in Vladivostok where, on the 4th, Japanese business premises were pillaged and Japanese killed. The landing has no relation to any so-called Japanese intervention in Siberia, nor to any movement of a wider character than indicated.

Russian Protest to Allies.

MOSCOW: The Commissary for Foreign Affairs has formally protested to the Allied representatives regarding the landing at Vladivostok, demanding the immediate withdrawal of the forces. The Allies replying have characterised the landing as purely a local affair due to local complications. They also said that the affair would be soon settled.

State of War Proclaimed.

PETROGRAD: The Government has proclaimed a state of war throughout Siberia and has ordered the Siberian Soviets to organise detachments of Red Guards to resist the Japanese.

Plotting of German Agents Unchecked.

LAHORE, April 9.

LONDON, April 6th.—The "Times" Peking correspondent states that General Semenov is now well equipped but the opposing forces have now increased and he is now unable to advance without risk of defeat. The Bolsheviks dominate Eastern Siberia. Life is insecure, trade and enterprise are being stifled. There is nothing to check the plotting of German agents in Siberia. The Russians politically distraught need the stiffening influence of foreigners to encourage them to co-ordinate their efforts. A mere handful of Japanese, British, French, Americans, and Chinese would not suffice.—("C. & M. Gazette cable.")

Mesopotamia

THE EUPHRATES VICTORY.

Imposing List of Booty.

Warm Tribute to British Airmen.

LONDON, April 8.

Reuter's special correspondent in Mesopotamia wiring from Khan Baghdadi on the 30th. March says: The pursuit by armoured cars was pushed yesterday 76 miles up stream of Anah and more stragglers were brought in. The charred remains of trucks and papers at Haditha and Anah bore unmistakable testimony to a hasty flight and to the inability of the enemy to carry away his records. The most important booty was the ammunition dumps found at Haditha and Anah. The Haditha dump and captures of ammunition on the battlefield comprised 22 million rounds of small arm ammunition and 2,000 rounds of gun ammunition. To-day we fired the Anah dump, and there was a most impressive conflagration. The greater quantity of this ammunition was stored in a large magazine. This resulted a vast column of smoke and flame. There was another dump in a cave which, when fired

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

హిందీ సాహిత్య సమీక్షనము.

(1)
మహాత్మా గాంధీ యువనామము.

(ఒకనిలేఖనము యొద్దనుండి)

ఇందూరు ఏప్రిల్ 4—గత నెల 29, 30, 31 తేదీలను ఇందూరు పురపాలక హిందీ సాహిత్య సమీక్షనము శ్రీయంతకర్మ పీఠ మహాత్మా గాంధీగారి ఆధ్వర్యముక్రింద సమావేశమయ్యెను. ఆహ్వానభాగ్యముడు శ్రీ శ్రీ రాజమహేంద్రవరము మహావీరులకు. వీరు తమ యువనామమును స్థానిక విద్యాయులను గురించి ముచ్చటించి తరువాత హిందీ సాహిత్యమును గురించి హిందీ రాష్ట్రీయ భావనా నడిబిల్లి పరిస్థితిని చెప్పిరి. ఈ ప్రకారము మహాత్మా గాంధీ, గుజరాత్ సమీక్షనముల గూడ తమ అంగీకారమును తెలిపిరి. ఈ సందర్భము హిందీ సాహిత్య సమీక్షనము హిందీ రాష్ట్రీయ భావన చేయు విషయములను ముగిసి తేలిచిన చెప్పవచ్చును మొదటినుండి చివరవరకు యీ విషయము వెల్లడుచుండి ఆకర్షించినది. ఈ విషయము సభ్యులు యెక్కువ ఉత్సాహమును, ఆసక్తిని కనుబరచిరి.

సమీక్షనమునకు గుమారు 8000 మంది సభ్యులు విచ్చేసిరి. 10000 మందికి సరికదా మండలము నిర్మించబడెను. మన ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తునకు యంతమంది వచ్చినట్లు యిది వరకెప్పుడును విని యుండలేదు. రాత్రున దృశ్యముగా చెప్పగలము. హిందీమాట్లాడునా రెక్కడుంటున్నారో తెలియదు. నారని యెవరైనను మహాత్మా భావము భగవదేవతే! నేనును యిట్టి అపరాధమునకు గురైనాను సమీక్షనమున చూచిన యెవరుగో అని యొక భండితుడు ప్రశ్నించెను. మన సాహిత్యపరిషత్తు విజయగ నిర్వహణ చేయబడుచున్నది. ప్రజల కనుకలను, ప్రజల కార్యములను అర్థముచేయుటకు వారు నెలవేర్చిన భుజకార్యములలో తమ అంగీకారమును చూపిరి. మహాత్మా భావమునందు, తమ సాహిత్య పరిషత్తును వేలమందిని చెప్పి తగిన మేలుకాన్చి మొట్టియైతి. ఇంతకాలమునండి చి నిఘంటువును తయారుచేయుటకు పరిషత్తునకు గౌరవాన్నిదమైన విషయముకాదు. నిఘంటువును తయారుచేసితిమన్న భుజక యెవరికి వారు మూటకట్టుకొనలేదని ఆపరిషత్తులు భాగుపడును? ఇప్పుడు తీరా యే పరిషత్తునో నిఘంటువును తయారుచేసి యుద్ధమున కిదిమొదలుగా యావత్తు ప్రయత్నముయొన్న సమయమునందు ముగించి అమితభుజియై చివరకు ప్రజల కందమండలమునకు, ఆహా! వీరిపాదాన్ని తప్పులకు గాను ప్రజలు క్షింపబడెదరు. ఇది మహాత్మా భావమునకు సమీక్షనము నివర్తము. సాహిత్యపరిషత్తు శ్రీయైతి దానిసభావముతో యంత క్షిప్రమున, అంతమునకు ప్రకటింపబడుచున్నది. ఆంధ్రీయ పరిషత్తునకు విషయము. ఈ సాహిత్యసమీక్షనము ఆంధ్రీయ చందాదారులను అభివృద్ధి పరిషత్తు కార్యకలమున నేనొక్క చాటుచున్నది. శిఖిలు కాకుండ కానాడినామనెడి గ్రంథములలో యెన్ని ప్రస్తావనమున ప్రకటికమునందో పరమాత్మకైతః. నాటకంపుమున పరిషత్తులో చేర్చుకొనవలసినగా విన్నవించినపుడు వారు జరిపినచర్య విదితము. మహాత్మా ఆధికారముయొక్క శృంఖలములందు భాగించబడియున్నది. అవి భేదించి పరిషత్తును స్వేచ్ఛించి సమాజమున నిధింపబడియున్నంతవరకు ప్రయోజనము కానరాదు. అంతవరకు మన కది యుండియు లేకయు నొకటియే. తోడి సాహిత్యపరిషత్తులనుంచి యెవరు నేర్చుకొనకపోవుట కోవనీయును.

ఈ సమీక్షనముయొక్క కార్యక్రమమునందు నిరివిగా ప్రాయశలనము. ఆవి సాతకలకు రుచిపపు. ఏలనన వెల్లడుచుండి వారికి శ్రోత్రభూయముననయిన పరిచితులు గానినారు. ఆంధ్రీయలకు అఖిల భావతీయలకును సంబంధించిన విషయములు ముగిసే ప్రాసెడను.

ఈ సమీక్షనము తీర్మానించిన విషయములలో ముఖ్యమైనది మహాత్మా; గుజరాత్, తెలంగా, అరవ నేతములకు అభివృద్ధి సంపత్తిమునకు యొక్క సంచార అధ్యక్షులనునై నను పంపనలెనియ, ఆభావలలో పతనగంధములు పొయినలెనియ, విద్యాలయములు నిర్మించి శిక్షకులను తయారు చేయనలెనియ సాహిత్యములను నరయనలెనియ ఆయా ప్రాంతములకు పంపి సాధ్యమైనంత వరకు ముఖ్య శిక్షకులను హిందీవిరిగి వ్యాపించు మార్గములంబింప వలెననియు సమాచారప్రకటనలో హిందీభాగముకూడా ప్రకటింప సాగింప వలెననియు చేయబడిన తీర్మానము.

“మ రా టా” “కేసరి” పత్రికలు యిదివరకే హిందీ భాగమును ప్రచురించుచున్నవి. “మ్యూ ఇండియా” పత్రిక గూడ కొద్దిరోజులలో హిందీభాగము ప్రకటింపబడు యేర్పాటులు చేయుచున్నది; ఆధ్యక్షులను తయారుచేయుటకు విద్యాలయములు నిర్మించబడును. అట్లు తయారైన ఆధ్యక్షులను యొకనిని హిందీసాహిత్యసమీక్షనమువ్యాపారమున బందరు అంధ్రీయభావతీయకార్యాలయమున హిందీ భావనకు తమ శిక్షాప్రణాళియందు చేర్చి తమలకులకును శిక్షకులకు చేయుట వారిదర్శనము, యంత్రమును, మార్గదర్శకమును కాలావిధమున నాభిప్రాయము భావతీయమున మనందు యెప్పుడును ముందంజ వేయవలయున్నది. మన కతడు ముగించుచు మనకనే యుండదు. కాబట్టి నన ఆంధ్రీయభావతీయ కార్యాలయములను హిందీభావతీయ కార్యాలయముగ ప్రకటించి ఈ ప్రతిష్ఠాపనా భాగమును నిర్వహించు గాకయని నావియ ప్రార్థన. హిందీసాహిత్యమున ఆధ్యక్షులనేతము వర్తకాలు సంతోముతో భరించగలదు నని శత్రుకలు హిందీభాగమునకుడ ప్రయత్నంబులు చేయుచున్నది. ప్రాంతభివన యుద్ధమున కారాదు. ఏలనన సాతకలముగనా పత్రిక. హిందీసాహిత్య సమీక్షనము యిట్లు తీర్మానించినదే గాని అకలంబించు పద్ధతులు నెలవేరుమార్గము లాలోచించినట్లు కానరాదు. ఎందుకనన ఈ ప్రాంతములవారిని తరఫీతుచేసి ఇక్కడను పంపివో ఆప్రాంతములకు తెలుగు వలె రాత్రే పోవుటచే వారు చేయుకలవని సంతకలనును అట్లుగాక తెలుగు, ఆంధ్రీయ, హిందీ, గుజరాతీ భావలలో తరఫీతుచేసి పంపివారు. ఆయా ప్రాంతములందు హిందీని విరిగి వ్యాపింప చేయుటకు సభ్యులైయుందురు. ఈ కార్యమునకు ఆసక్తిలోనే 80000 లు చందాచేయబడినది.

హిందీసాహిత్య సమీక్షన స్థాయిసంఘములో మద్రాసు రాజధానికిగాను ఒక మెంబరుగలను. ఆ ప్రజలకు వేరుగ నుండుటయు క్రమము. కాబట్టి ఆంధ్రకాశ్మీరము దీనికై ప్రయత్నించవలసి యున్నది.

మన సాహిత్య పరిషత్తునకు ఈ సమీక్షనమునకు భేద మింకొకటి. ఈ సమీక్షనమునందు శ్రీయైతి దివసమున గె గురు యంత్రములను వివిధవిషయములు గురించి ఉపన్యాసము కావించిరి. వీరిలో ఒక ఆంధ్రీయకవిమణిగూడ గలదని చెప్పటకు సంతోషమయ్యెడిది. ఇది ఒకసంకల్పపు మాటకాదు. ప్రతిసంకల్పమును, యిట్లునే జరుగుచుండును. పరిషత్తుకు ఈ విషయములలో యెక్కువ యేమి సోపనో అని మిక్కిలి దూరముగ తలచుచుండును. శ్రీయైతి దివసమున మహాత్మా భావమునందు యంత్రములను కూడ పరిషత్తునకు నిర్మించి వారిని తరఫీతు అదించుట మన పరిషత్తుయొక్క ధర్మమే కాక మొట్టమొదట నిర్వహించవలసిన ముఖ్యధర్మ మని చెప్పవచ్చును. విద్యార్థులకు రాజకీయ సభలకు పోనాడదని నిషేధించినతరువాతకూడ మనపరిషత్తు వారిని ఆకర్షించలేకపోవుట వారిలో కష్టమే గొప్పలలో మేదియో మనదనట తెల్లము.

శ్రీ గాంధీగారు తమ ఆంత్యోపన్యాసమునందు 10 సంవత్సరముల తరువాత హిందీరాష్ట్రీయభావ యగునా కాదా అను ప్రశ్నయే యుండదనియు, ఆదర్శ నిర్దిష్టతకు భగ, శక్తి, బుద్ధి, ఆత్మబలములందనలెనియు, హిందీభావ నేత వలన ప్రభువు సర్కారు వారికి సమానంగా యుండనలెనియు హెచ్చరించిరి. వారి తుదివాక్యములు మన ఆంధ్రీయకులు అనుదినమును జరిపవలసి యున్నవి.

“ఈ సమయములో ప్రతిక్షణమున గొప్ప పరిగర్జనములు జరుగుచున్నవి మనకు రిటి కొట్టు చేతలెగలరని శాస్త్రము బుద్ధిపించుచున్నది. భగవంతుడ మమ్మనకు ప్రభుయైనాడె. కీ! శ్రీ! రానడెగారు నెలవిచ్చిట్లు నాపూర్వకలన సంపాదించబడిన గౌరవమునకు నేను వారకుడను. నేను దీనిని అధికము చేయవలసి యున్నది. ఈ సమీక్షనమునందు ధర్మమును పునరుద్ధానము చేయవలెను. అనుదినము ప్రతిక్షణమున నాశక్తికలన నేను వీనికై పాటుపడెదనని ప్రతిభారతీయుడను ప్రాంతకాలమునందు స్థిరము కొనవలసి యున్నది.

మహాత్మా గాంధీ యువనామము డివనామము.

అష్టసహిందీసాహిత్యసమీక్షనసాధిపతియగు కర్నూరు మహాత్మా గాంధీగారిచే క్రిందిఉపన్యాసము చదువబడెను. శ్రీమత్ సభాపతి, ప్రియమితనిధిగణసోదరసోదరీయలు లారా!

మీరు నన్ను ఈసభకు ప్రతినిధిగా నెన్నుకొనుటచే నే నెంతయు కృతార్థుడనైతిని. హిందీసాహిత్యములో నాకుగల ప్రవేశమును బట్టి ఆలోచించిన నేనీసభ కెంతయు అనర్హుడను. కాని నాకు ఈ హిందీభావమునందు గల ప్రేమను బట్టి యీ పదవియొసంగితిరని నే నెరుగుదును. నాకు హిందీయందుగల ప్రేమయొక్క యాపరిభోధనయందు జయముబొందుదనని నా ఆశయము.

సాహిత్యప్రకటికృతముగు ఫలముమాత్రమే భాషాభావి అనిచెప్పినచో సాహిత్యప్రచారమును సంఘటింపజేసినవారమగుదుము. హిందీభావ రాష్ట్రీయభావయొనపుడు దాని ప్రచారముకూడ రాష్ట్రీయంతయు విస్తరించును. భాషమాట్లాడువారెంతో భాషయొకాడ నంతే. భాషాసమద్రుహులను స్నానముచేయవలయునని ఉత్తర, దక్షిణ, తూర్పు, పడమర, లనుండి మహాత్ములు రానున్నారు. వారికి తగిల్లు భాష యున్నది బాంధవసన్నిధి. కాబట్టి సాహిత్య దృక్పథమునందీకూడ హిందీయొక్క స్థానము విచారణీయును.

హిందీభావయొక్క వక్తృత్వపరిమితి కూడ కొంచెము ఆలోచించవలసియున్నది. నేను ఈ విషయమును గురించి వెల్లడపరచుములు ముచ్చటించియున్నాను. ఉత్తరప్రాంతములందు హిందువులు ముసల్మానులు, యావన్నది యీ భాషనే మాట్లాడుచున్నారు. ఫారసీలోగాని దేవనాగరిలిపిలోగాని వ్రాయుచున్నారు. ఈ హిందీభావయంతయు కేవలము ఫారసీయముగాని సంస్కృతముగాను గాని యుండలేదు. గ్రామములందు వాడబడు భాషామార్గము, లాస్యములకు సాదరుల సాహిత్యయందుగాని, ప్రయోగపండితులవాగ్దామనందుగాని కానను జనసమాభామునకు సులభముగా గ్రాహ్యముగు భాషయే శ్రేష్ఠము. గ్రామములో వాడబడు భాషయెల్లరు తెలియుచుండును. హిమాలయపర్వతమునండి గంగావాహినీ అవారిముగ నెల్లు ప్రవహించుచున్నది. ఆ ప్రకారము గ్రామములందు వాడబడు భాష సర్వకాలములందును జనసామన ప్రవహించుచు గౌరవాన్నిదమైయుండును. చిన్న పర్వతగుట్టలందు బయలుదేరి యువత ఈ సంస్కృతపార సికమయ్యును యున్న హిందీభావకూడ కొద్ది కాలమునకు అంతరించగలదు.

ఈ విషయమై హిందువులు, మహమ్మదీయులకు గల భేదము కేవలము కృత్రిమము. హిందీ, ఉర్దూభాషల విషయమై యీ భేదము కల్పించబడినది. హిందువులు తమ భాషయందు పారసికపదములను, మహమ్మదీయులు తమ భాషయందు సంకలపదములను విడిచివెట్టిట అనావశ్యకము. వానియొక్క స్వాభావిక సంపర్కము గంగాయమునాసంగమమువలె అచిరకాలము ఫలప్రదమై శోభిల్లుచుండును. ఈ హిందూ ఉర్దూ భాషల వాడమునందే విబుధమునంతన క్షీణించుకొనరని నమ్మదను. లిపి విషయమై కొంచెము భేదము యున్నమాట వాస్తవమే. మన మహమ్మదీయ సోదరులు ఆర్బిలిపియందును, హిందువులు వెల్లడుచుండి నాగరిలిపియందును వ్రాయుచున్నారు. ఈ రెంటికిని రాష్ట్రీయములందు స్థానముండనలెను. రాష్ట్రీయోగియులకు ఈ రెండభాషలు పరిచయము యుండనలెను. ఇందులో కష్టమేమియులేదు. చివరకు విభాషయందు సరళ సాకర్యము లెక్కుడుండనో దానికి విజయము ప్రాప్తించును. ఈ భారతీయ మునకు వ్యావహారిక భాషయొకటి యుండవలయు ననుటలో సందేహములేదు. హిందీ ఉర్దూభాషలకు గల యీ కలహము ఎంతయగచినచో మొగలాయి ప్రభుత్వమునందు ముసల్మానులకు రాష్ట్రీయభాష ఉర్దూఅగ్రహించనగును. దీనిని బట్టి మొగలాయి ప్రభుత్వమునందు హిందీఉర్దూభాషలు రెండను రాష్ట్రీయ భాషలుగా యుండుచుండెడి వనుట నిర్ధాంశము.

ఈ విషయమై యిప్పుడు హిందీభాషతో కలహముగల భాషయొకటిలేదు. హిందీ ఉర్దూభాషలకుగలకలహము విడిచివెట్టిచో యీ సమస్యముక్కిలి తేలికయగును. హిందువులుకొద్ది పారసికపదములను, మహమ్మదీయులు కొద్ది సంస్కృతపదములను చేర్చుకొనవలసియుండును. ఈలానాజేవి యందు హిందీభాషకూడ మరింత ప్రస్థితిగలుగును. మరియు హైందవ మహమ్మదీయైక్యతను యిదియొక సాధనమగును. ఆంగ్లేయభాషామోహమును అత్యంతపరిశ్రమతో పాటవోలకలిన భాష మనవై నుండగా హిందీ ఉర్దూభాషలకులహముగాని లిఖితరహుగాని భాషగా కూడదు.

ఆంగ్లేయభాష యెంతయు రాష్ట్రీయభాష కానూడదు? ఆంగ్లేయభాషాభారము ప్రజలనైన నేసినవనియేమి? ఆంగ్లేయ భాషయచ్చితవలన మాభాష యెట్లు అణగదొక్కబడెను? మాస్వభాషయెట్లు కంగారయ్యెను? అను ప్రశ్నలకు నేనుభాగలో పూను, బ్రోచ్ పట్టణము దిచ్చియుండిన యువనామములందు సమాధానముచ్చి యున్నాను. కాన అది మరల నిక్కడ ప్రకటించవలసలేదు. ఈ రెండువ్యాఖ్యానములందు భాషాసంబంధముగు భాగములను ఇందులో పరిష్కరూపకముగ ప్రకటించెదను. ఈ విషయమందు భేదాభేదములు లేవు. మనకవి తరవీంద్రశాధకాకూరు, విదూషి నీసంట్లు, లోకమాన్యతిలకు

దేశీయ విద్య

ప్రముఖుల తేలికలు.

లోకమన్య భాలగంగాధర తిలక్.

సాధారణముగా స్వకాలి ప్రజలు సత్వరత్వోద్ధిని బడయుటయే ఆ జాతి ప్రజల ముఖ్యోద్దేశము. సత్వోత్పత్తి నిధి బడయుచున్నప్పుడు సత్వోత్పత్తిలము పెద్దవారివంటిదే పిన్నవారికి గలగతలకి నున్నది. కష్టస్వరూపు మహాకవి చెప్పినట్లు "తొగడి యంకము మహామనిషియం మహోత్సాహమునుండును" మన సంతతివారు సత్వోత్పత్తిని బడయవలయునని ఆత్మీయముచేయుటకు దగిన విధమున వారికి విద్యజైష్టింప వలయును. "స్వకాలివిద్యాభివృద్ధికి దగు విద్యావిషయ వ్యవహారములయొక్క విజ్ఞానమున నుంచుకొని జాతి సారవృత్తి, సాంఘిక, రాజకీయప్రారంభమున బడయ జాలదు." ఈ యాశయమే నన్ను ను నాననాచరులను 1880 వ సం॥నుండి ప్రత్యేకముగ అంగవ్రాతకాలను తీరు వాటి కొలదికాలములో పునానగరమునం దొక కళాశాలను నేర్పాటుప చేసెడిదనినది. 1907 వ సం॥ను నందు మహారాష్ట్ర దేశమునందు ఇట్టి విద్యాలయమును నెలకొల్పటకు ప్రయత్నములు జరుపబడెను. ఏదేనిప్రజలు ఆదేశవిద్యావిషయ వ్యవహారములను పాలించుకొనవలయు నగు ముఖ్య మూలము అందఱిచే నంగీకరింపబడు చున్నను రాజకీయవిషయ మింకొకటి దీని కధ్యంతరమును గలిగించుచున్నది. ప్రజల విద్యాపరిపాలన పంతయు తీరు నేతులలో నుండవలయునని ప్రభుత్వమువారు కొనబట్టె ఈ రాజకీయభ్యంతరము. ఈరెండు మూలములకును సమాధానము మనదర్పిత కష్టమున ప్రభుత్వమున గోచరింపకమానదు. మాత్రముగ నొకచింతించుచో ఈ రెండు మూలములందును విభేదము కన్పడదని నాయభిప్రాయము. ఈరెండు మూలములందును వర్తించునైవ భ్యము గలిగినచో ఏవియో ఆకస్మాత్కీర్తితుల వలననే కలుగుచుండునని నాకు దొరుకుచున్నది. ప్రభుత్వమును ప్రజలు నేక మైయుండుచోట్ల ననగా ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకును సత్వోత్పత్తి నిధి కొకే విధముగ ఆశయములుండుచోట్ల దేశీయ విద్యావిషయమును భేదాభిప్రాయ మునకుండును యుండదు. సత్వోత్పత్తిని నున ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును ఆశయభేదము లుండుచో, సామాజ్యమునందు సంపూర్ణ సత్వోత్పత్తి నిధిలము కొరచుండ ప్రభుత్వవ్యవహార ప్రజల నణచియుండగోచించు, ప్రభుత్వమువారి విద్యావిధానమునకు భిన్నముగా దేశీయవిద్యాక్రమము నేర్పట చుట యవసరముచున్నది. ఈ విధముగ పర్యాలోచనము చేసినచో దేశీయవిద్య స్వరూపాలనా నిధికి సాధనము కాగలదు. భారతవర్ష స్వరాజ్యము నభిలషించువారందఱును ఈదేశీయ దేశీయ విద్యాపరిపాలనోద్ద్యమమునకు సహకారులై యుండుట తప్పదు. స్వరూపాలనా నిధి గల్గిన యనంతరము ప్రభుత్వమునా, ప్రజలను ఏక మైవలెననే నే నిరీక్షకు నూచించిన భేదభావము తొలగగలదు. అంత కంటకును అధికారవర్గము వారు దేశీయవిద్యోద్ద్యమ ప్రయత్నముల కభ్యంతరములను గలిగించుచునే యుండును. దేశీయ విద్యయే ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యోద్దేశమునగుటకు కష్టముల నన్నిటిని తరించవలయును. ప్రభుత్వము ప్రజామోదకముగ నుండినగాని ఈనిధి గలుగజాలదు.

కూడ మన విద్యావంతులు సంభాషణ, యంత్రప్రత్యుత్తరములు అంగ్లేయభాషలో జరుపుదురు. వ్యవహారమంతయు ఇంగ్లీషులోనే జరుపుదునని యొకసోదరుడును జాబితా భాషాచింతాబుక్కులు వగైరా యింగ్లీషులోను నుంచుచున్నానని మరియొకడును గంభీరముగ ప్రకటించుకొనెదరు. ఈసంగతి స్వల్పమైనను రహస్య మెక్కడను. పూర్వజాతీయమున్న ఆంగ్లేయముకూడ తనయుత్తర ప్రత్యుత్తరములను అంగ్లేయభాషలోనే జరుపును. మనదేశములో ముఖ్య కార్యములన్నిటిని పరభాషలో నిర్వహించుచున్నాము. మనము రాష్ట్రీయ ప్రాంతీయభాషలకు నుచితస్థాన మిచ్చిన తప్ప లేనిచో మన స్వరాజ్యముచట్టలన్నియు నిర్వహించునని నాదృఢమభిప్రాయము. ఈసమస్య కష్టమైనదిగాని గొప్పసమస్య అనుకూలముగా నిర్వహింపబడవలయునని నాప్రార్థన.

ఇంక సుప్రసిద్ధులైన పెక్కుమంది అభిప్రాయములకూడ యుట్టెనున్నవి. వీనికి సాధనోపాయము లన్నియు నీసభయే నాధోగమిచ్చును. లోకమన్య తిలక్ "కేసరీ" "మరాఠా" పత్రికలలో హిందీభాషకూడ నుంచుటలన ఈ అభిప్రాయమును కాగ్రహారముగనే వ్యక్తీకరించెను. భారతదత్త పండిత బుడనమోహన మాలవ్య గారి అభిప్రాయముకూడ దేశమునకు తెలియజేయుచున్నది. అయితప్పటికి కొన్ని సంవత్సరములవరకు రాష్ట్రభాష అంగ్లేయమే అయియుండునని ప్రజనాయకులలో చాలమంది అభిప్రాయమిచ్చినాడ నావ తెలియును. వీరికి నేను ప్రజల ఆంగ్లేయ భాషామోహముచే ఏడింపబడుచున్నారని భవ విచారమున్నాను. అంగ్లేయభాషానివారితలక ప్రజలకు బహుతక్కువభాష కలుగుచున్నది. అంగ్లేయజీవితవ్యయ నకును ప్రజలకును నెన్నియో అంతరముల యెడ మున్నది.

నేను ఆంగ్లేయభాషాద్యమనుకలన నిట్లు చెప్పుటలేదని చెప్పునవరములేను. అంగ్లేయసాహిత్యనిధినుండి అనేకరత్నములను నేనును ఉపయోగించుచున్నాను. మనము వైజ్ఞానిక సాహిత్యము ఆంగ్లేయభాష ద్వారానే నేర్చుకొనవలసియున్నది. కాబట్టి నెక్కడ భారతీయ సేవకులకు ఆంగ్లేయభాషకూడ చాల అవసరము. ఆభాషకు నుచితస్థాన మిచ్చు లోకజీయుల దానిని పూజించుట నేరొందును.

హిందీ, ఉర్దూభాష రాష్ట్రభాష లయినంతనే నేను మనోగఢినిధిబాంధును. ఇంక నేప్రకారము సంకల్పింపబడెదమా? ఈవిషయమై యీసభ సలకరించిన విద్యవృద్ధియను త మహాగృహప్రధానచే అభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించెదను. నేను భాషాప్రచారమునుగరించి మాత్రమే మాట్లాడెదను. భాషా ప్రచారమునకు హిందీకీర్తితులు ఉండవలెను. హిందీ-బెంగాలీ నేర్చుకొనుటకు నే నొకపుస్తకమును చూచితిని. ఆప్రకారమే మహారాష్ట్రమునందుకూడ గలదు. మిగతా భాషలలో అటువంటి పుస్తకములు కానరావు. ఈకార్యము నెరవేర్చుట యెంత అవసరమో అంత సులభము. ఈసమస్యను త్వరలో యీసభ కోయిననని నా ఆశయము. అటువంటి పుస్తకములు విద్యాలయాలైన అనుభవశాలలచే ప్రచురింపబడవలసియున్నవి.

అన్నిటికంటె కష్టతమముద్రావిద్యాభాషల విషయమై. అక్కడ నేనియు ప్రయత్నమే జరుగవచ్చు. హిందీభాష నేర్చుకొనవలసిన శిక్షకులనుతయారుచేయవలెను. అటువంటి వారు చాల తక్కువగనున్నారు.

హిందీభాషయొక్క సంపూర్ణ వ్యాకరణము నే నింతవరకు చూడలేదు. ఏదైన మచ్చున అవి పరదేశీభాషలకుగాను వ్రాయబడియున్నవి. అటువంటిది ఒకటి డాక్టరు కేలాగుగారిచే వ్రాయబడినది చూడవలయును. ఇది చాలపరిశోధనలన తయారు చేయబడినది. మిగత కేళభాషల వ్యాకరణము కూడ మనభాషలో నుండవలసియున్నది. ఈభాషమును తొలగించుటకు హిందీభాష ప్రేమకులందరు ప్రయత్నించెదరుగాక! రాష్ట్రీయపరిపాలన హిందీభాషలో వ్యవహారముజరుపుట నవసరము. ఈవిని కాంగ్రెసు ప్రతినిధి కాంగ్రెసునాయకులద్వారా నొక నేర్పవడవలసియున్నది. ఈసంగతి కాంగ్రెసుముందర అభ్యవసరముగా పెట్టవలయునని నా అభిప్రాయము.

కాననగల్గినందు కార్యక్రమము రాష్ట్రీయభాషలో జరుపబడవలెను. ఎంతవరకు అట్లుచేయబడదో అంతవరకు ప్రజలకు రాజనీతి అలవడదు. మన హిందీపత్రికలు ఈవిషయమై ఒకమాన్యులముగా ప్రయత్నించుచున్నవి. నవకోర్టులలో రాష్ట్రీయ, ప్రాంతీయభాషలకు ప్రచారముండవలెను. మనకు సులభముగా న్యాయభాషమునుండి లభించినది ప్రజలకు అందగిల్లవలసిందగుచున్నది.

భాషాసేవ మనరాజు, మహారాజులు చేసినట్లు బ్రిటిషు సర్కారు చేయులేదు. హోల్కర్లు ప్రభుత్వముయొక్క ప్రతి కాఖయందును, హిందీ, ప్రాంతీయభాష లుపయోగింపబడవలెను. ఈ ఉద్దేశమునకు భాష భాగకు విజృంభించును. ఈ రాజ్యములో పాఠశాలలో మొదటినుండి చివరవరకు మాత్ర భాషలో విద్య కంటపవలెను. మనరాజు, మహారాజులవలన భాషకు చాల సేవ బడయగలదు. హోల్కర్లు మహారాజును, వారి వంత్రివర్గమును, యానమో కార్యమునకు ఉత్సాహముతో పూనుకొందురని నా ఆశయము.

మనము ఈమాడులోజాల సమ్యేళనములననే సభలను పొందుదమనెలలన అదితప్పదు. మనము అనుదినము ఈ కార్యమునందు పనిచేసిన తప్ప జయమొందదు. అనేకమంది స్వాధ్యాయులు బయలుదేరినగాని విజయము ప్రాప్తించదు.

హిందీమాతృభాషగల ప్రదేశములందు యీవిషయమై ఉత్సాహము లేకపోవుట శోచనీయము. ఆప్రాంతములందు

ఒక విశేషము లిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—కృష్ణా జిల్లా భీమవరం తాలూకా రాయవరము గ్రామమున మార్చి 22 వ తేదీన 9 గంటలకు నేమూరి రాను గోవింద కాన్పురిగారి యాభివృద్ధము క్రింద నొక బహిరంగ సభ జరుపబడెను. నిడగ్రు నివాసులును, గ్రంథాలయోద్యమ వ్యాపకమునకై పాటుబడుచున్న వారు నగు నిడమర్తి లక్ష్మీనారాయణగారి గారి గార్హస్థ్యమున హిందూదేశపు పూర్వ ప్రస్తుత పరిస్థితులను గురించి యుపన్యసించిరి. ఉపన్యాసకులు పూర్వము మనదేశము విద్యయందెంత యున్నదో దతయందున్నదియు, నేడెంత హిందూత్వము దన్నదియు, పూర్వము మనదేశమున పరిశ్రమ లేత ప్రభుత్వమున్నదియు నేడు మన సాలకు లొకప్పుడు కొన్ని కట్టు బొట్టులం పరిశ్రమ లెట్లు షీడించినదియు, పూర్వము రత్నగృహని పేర్కడనన మనదేశము నేడెట్లు ధనమునంతయుఁ గోల్పోయి క్రమ క్రమముగ నింకఁ గోల్పోవుచున్నదియు తుదకు మనకు నిలుచునని కాగితపు ముక్కలని ముఁ జెప్పెను. ముఖ్య మధ్య గ్రంథాలయములే ప్రాథమిక విద్యకు పునాదివంటిదనియు, గ్రంథాలయములే గ్రామ మొక గ్రామము కాదనియు నుడువుచు ప్రస్తుత కాలమున వికమత్య మత్యవసరమని బోధించుచు, రాజోవు క్రొత్త చిహ్నుల గురించి యిందుఁ ముచ్చటించి విరమించిరి. విద్య చెంగల్పల చిట్టి పంతుఁగారు విద్యకు గురించి యుపన్యసించి, నిడమర్తి లక్ష్మీ నారాయణగారికిని, అగ్రాసనాధిపతులకును వందనము లర్పించిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను.

వాతావరణ సీతి

1918 సం॥ ఏప్రిల్ 10-వ తేది బుధవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	వీధి గురికి అత్యధికం	మొత్తం అత్యధికం	మొత్తం వర్షం	వీధి గురికి వర్షం	మొత్తం వర్షం
జిల్లా ముఖ్య నగరములు	24 గంటలలో 24	24 గంటలలో 24	24 గంటలలో 24	24 గంటలలో 24	24 గంటలలో 24
గోపాలపూరు	88.9	76.8	...	0.18	0.12
వాల్తేరు	88.4	77.0	...	0	0.12
కాకినాడ *	95.8	78.0	...	0	0.15
బందరు	90.8	74.2	...	0	0.10
గుంటూరు	102.0	7.50	...	0	0.24
నెల్లూరు	97.1	74.5	...	0	0
మద్రాసు	90.8	73.4	...	0	0.11
హైదరాబాదు *	100.5	74.0	...	0.42	0.35
అనంతపురము	103.0	75.4	...	0	0.02
బళ్లారి	102.5	74.2	...	0	0.14
కర్నూలు	104.0	75.6	...	0	0.12
కడప	104.2	80.1	...	0	0.01
తెంగుకూరు	92.7	65.8	...	0	0.22
వెల్లూరు *	98.4	69.3	...	0	0.14
సేలము	99.7	71.7	...	0.55	0.49
కోయంబుత్తూరు	99.2	71.5	...	0	0.24

* వేడి యందనుమన ఈ పురములందు వాయువు నందు చలనములేదు.

కర్నాటకమునందును, తూర్గుతీరమునందును, వాయుభారము త్వరితముగ పెరిగినది. ద్వీపకల్ప బయొక్క తూర్పుభాగమునందును, బంగాళాఖాతపు పశ్చిమార్ధభాగమునందును, అదియొక్కగలదు. బొంబయి ప్రాంతమునందీ తక్కువ. మామూలు కంటె యిప్పుడు, వాయువ్యావసము న్యూనాధిక్యము లేకను సమానముగ కలదు. వాయుగమనము వక్రముగ నున్నది. దక్షిణభాగపు కొట్టకొనను ఉత్తరవాయువు ప్రారంభమై మందముగవీచి, గమనముగల్గుచు కలుగును. రాజధానియందంతయు మధ్యమోష్ణస్థితి తగ్గి యున్నది.

దత్తచండలములం దీమార్పు 2 మొదలు 4 డిగ్రీలవరకును గలదు. ప్రస్తుతమది రాజధానియందు మామూలు కంటె తక్కువ. దత్తచండలము లందు వేడి 5.6 డిగ్రీలవరకును తక్కువగుండుటయు రాజధానియందంతయు మామూలునకు తగ్గి యుండుటయు నిందునకు కారణము. కడపయందు నిన్న వేడి 104 డిగ్రీలు. వాయువునందు ఆర్ద్రత తక్కువ దక్షిణ భాగపు చివరను తప్ప మిన్ని లెక్కడను లేవు. కొలంబోయందుమాత్రము దుక్కినానపడినది. దక్షిణమున అక్కడక్కడ తుపాను కలుగవచ్చును.

ఆర్. ఎల్. జోన్న, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

ప్రజాభిప్రాయములు

నాల్గవ కృష్ణామండల సమావేశసభ.

అయ్యో, నాల్గవ కృష్ణామండల సమావేశసభ గుడివాడ నుండి (ఏప్రిల్ 20 వ తేదీనాడు) ఏప్రిల్ 21వ తేదీన జరిగినట్లు మార్చబడినది.

గుడివాడ. గూడూరి రామచంద్రరావు.

జాతీయ విద్యార్థిసభ.

అయ్యో, ఆ జాతీయ విద్యార్థిసభ కోరుకొన్న ఈయనద్యమమునకై ప్రతిఘటించుటకు క్రింది విలాసమునకు వెంటనే ప్రాయశః.

నందగిరి వేంకటరమణయ్య.

ప్రతిఘటించు కాకినాడ.

ఆర్యవైశ్యసభ.

అయ్యో, శ్రీ కాశీకన్యకాపరమేశ్వరీ ఆర్యవైశ్య ఆస్తుదాన సమావేశము 2-వ తేదీ నామంతం 6 గంటలకు యాత్రావాసిగా వచ్చియున్న హిందూపురం గ్రామపాస్త్రయ్యలగుమాఖం నుబ్బయ్యశ్రేష్ఠిగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఆర్యవైశ్యసభ జరిగినది.

కాశీ, ఏప్రిల్ 8. డి. రామబ్రహ్మయ్య.

క్రొత్త పాఠశాల.

అయ్యో, 6-వ తేదీ శనివారం యుదయం 9 గంటలకు గుంటూరుజిల్లా విజాపట్నము గ్రామమున లోయర్ శ్రేణికి పాఠశాల స్థాపన అని ప్రకటించి డి. రామబ్రహ్మయ్య శ్రీ గారివలన బాధ్యతను వైకొన్న కొల్లిపర శేషవతారం గారి గృహమున 20 చుండి విద్యార్థులతో స్థాపించబడినది తెలియజేయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము.

విజాపట్నం. కార్యదర్శి.

“జాతీయ విద్యార్థిసభ సంఘము”

అయ్యో, కాశీకి 5వ తేదీనందు, యానెల 8-వ తేదీన తిరుపతి స్వదేశీయ విద్యార్థిసభము ప్రెసిడెంటు గారగు, నాగపూడి కృష్ణస్వామయ్య, బి. ఏ. గారు, సెక్రటరీగా వారి ఆధ్వర్యము క్రిందజరిగిన సభలో “జాతీయ విద్యార్థిసభ” గురించి యుద్దేశించిరి. మూడు 800 పద్యములు చేరిరి. ఆర్. వి. వేంకటమెదమాత్రాజులంగారు ఆధ్యక్షులుగను, ఆర్. కె. వి. మెదమాత్రాజులంగారు వారు ఉపాధ్యక్షులుగను, డి. ఆర్. కాశీగారు ప్రధానకార్యదర్శిగను, గుండు చంద్రమౌళిగారు సహాయ కార్యదర్శిగను, కవి చెఱువూరు కృష్ణకాశ్యపులూరు కోకాధిపతిగను నొక యువసంఘ మేల్పెట్టబడినది. 4-వ తేదీ కాశీకిగను యువసంఘము వారు బహదూర్ వారి పేరుతో యచ్చట సయితముక కమిటీని స్థాపించిరి. నిధికి వసూలుచేయుటకు ఆనగా 7 వ తారీఖు మొదలు 15-వ తారీఖువరకు వలయు ప్రయత్నములు జరిగినవి.

పురవాసి.

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజము

అయ్యో, గంజాంజిల్లాలోని పాఠశాలలో జరుగుచున్న రీక్రియేషన్ పుస్తకములలో నొకదానిని గురించి గ్రాంథిక తెలుగు పాఠశాల వ్యాసము (వ్రాయ ప్రార్థనలు. (1) మన చరిత్రము. మొదటి మూడు సంపుటలు మాత్రము. (2) చిత్రనీయ వాటకము. (3) విజయనగర సామ్రాజ్యము (వల).

ఉత్తర వ్యాసము (వ్రాసిన విద్యార్థికి యా 5-0-0 విలువగల తెలుగు పుస్తకములొక్కటాని వాసులగు పింగళికుటుంబ రావు పంతులుగారు బహుమానముగ నిచ్చును.

ప్రతివ్యాసము 15-6-1918 తేదీకి శాస్త్రుగా శత్రువులములోని యాంధ్రభాషాభివృద్ధి సభ సభికులకు కార్యదర్శిగారికి జేరులాగున పంప బడవలయును. ప్రతివ్యాసమును విద్యార్థి నడుపు చుండు పాఠశాలలోని యువసాధ్యము నెవ్వరైన భృష్ట పర్వ కలయనను. వ్యాసము చున్నది పండితులచే బరికి లింప బడి జూలై నుగియున లోపుగా తీర్చానింప బడును.

పి. వి. రాజగోపాలరావు.

కార్యదర్శి ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజము, శత్రువులము.

తెనాలిసంగీత సేవనల్ ధియేటరు.

అయ్యో, ఈ సుప్రసిద్ధనాటక సంఘమువారు తెనాలిలోని పోటీపరిక్షలందు జయముంది బహుమాన మందియున్నారు. వీరు స్వీయదినమున కొక ప్రదర్శన మిచ్చి తద్వారా 100-0-0 లు స్వీయదినసమాజమువారికి యిచ్చియున్నారు. కొంత కాలమీ సంగమమువారు కొంతదిన మిచ్చట యున్నత పాఠశాల హైస్కూలునకు యిచ్చుచుండిరి. భగ్యకార్యముల కట్ట వీరెప్పుడును ముందంజ వేయుచున్నారు. జాతీయవిద్యార్థి వాసగములో (అనగా) ది 13-4-18 తేదీరాత్రి యానాటక సంఘమువారు శ్రీ బలిశేఖరి లక్ష్మీకాంతకవిగారిచే రచింపబడిన “సత్యహరిశ్చంద్రనాటకము”ను ప్రదర్శించి తద్వారా వార్తానిచ్చిన భవమును జాతీయవిద్యార్థిసంఘమున కొసగుటకు వారు సంజీవ పూర్వకముగ నొప్పకొనినందునకు యానాటక సంఘము వారి కెంతయు గృతజ్ఞులము. ఈ ప్రదర్శనము నకు ముట్టుపట్టుగానుచులలోని జనులందరగువాడ వచ్చి తమృలమున జాతీయవిద్యార్థిసభకి తోడ్పాటుచొంద రని నమ్ముచున్నాము.

తెనాలి వెద్దిభట్ల లక్ష్మీనరసింహం.

శైవ బ్రాహ్మణ మహాజనసభ.

అయ్యో, ఈ సంవత్సరము శైవ బ్రాహ్మణ మహాజనసభ గంజాంజిల్లా జేవీడియందు రాజోపు మేనెల 22 తేదీనండి జరుగ నిశ్చయింపబడి పనులు జరుగుచున్నవి. ఆహ్వానసంఘ మేర్పడినది. శ్రీదేవీదీ జమీన్దారు ఇజ్జతాసార్ శ్రీకండుకూరు బాల నూర్యప్రసాదరావుబహద్రువారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగను, బ్రహ్మశ్రీ చాగంటి సుబ్బేశలింగవధానులుగారు ఉపాధ్యక్షులుగను ఇవటూరి గౌరీపతిపంతులుగారు కార్యదర్శిగను, ఇవటూరి అప్పల నరసయ్యపంతులుగారు ఉత్తర ప్రత్యుత్తర కార్యదర్శిగను ఆరికరేవుల వీరభద్రరావు పంతులుగారు సహాయ కార్యదర్శిగను నెన్నుకొనబడిరి. నిష్పాదీ రామకృష్ణరావుపంతులుగారు కార్యనిర్వాహకులుగను నియమితులైరి. సభామంటపము జేవీడిపురమందలి నుండకోద్యోగవనమున నిర్మింపబడుచున్నది. బసలకు వలయు నేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. శైవబ్రాహ్మణ మహాజనులు ఈ శైవసభా కార్యనిర్వాహకులతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపవలయునని ఉత్తర ప్రత్యుత్తర కార్యదర్శి యగు ఇవటూరి అప్పల నరసయ్యపంతులుగారి పేరను గంజాంజిల్లా శ్రీకాకుళం తాలూకా, జేవీడి అని వ్రాయ ప్రార్థనలు. జేవీడియందు తపాలాఓను కలదు.

కార్యదర్శి. ఇవటూరి గౌరీపతి,

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసభ

అయ్యో, ఆంధ్రదేశమునందు నూతనముగ నెద్దించిన యుద్దయములలో గ్రంథాలయోద్యమము ప్రాముఖ్యము వహించుచున్నది. శైవవాక్యమునందున్న ఆంధ్రమహాకేయుల మనంబుల నాకర్షించుచున్నది. ప్రతి సంవత్సరమును మాండలిక సభలు ఆచరద్రుముగ నిర్వహింపబడుచున్నవి. క్రిందటి సంవత్సరము వాయవ గ్రామమునందు మేనెలలో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసభ నిర్విముగ నిర్వహించు బడినది. ఈ సంవత్సరము శైవభాష పట్టణవాసు లీ సభను నాహ్వానము చేసిరి. కాని యంతవరకును పురవాసు తెనాలి ఈ విషయమై శ్రద్ధవహించుచున్నట్లు గన్పట్టును. రాజోపు సభను గురించి పత్రికలయందు నొక పంక్తియొనను గానవచ్చుట లేదు. రాజగోపాలముందర గ్రంథాలయ సభ సరిగణించదగినదా యని తృప్తికొందుచున్నట్లు గన్పట్టుచున్నది. కానియెడల నింతవరకునీ సభాసమావేశములగుటించియుదాసినభావము వహించుటకు గారణము దురూహ్యము. విశాఖపట్టణవాసులారా! ఇక నైనను కాలయాపనను గానింపక వెంటనే ఆధ్యక్షునినియ మింపుడు. సభ మేనెలలో జరుగవలసి యున్నది. ఇంకను నిర్వక్యుల వహింపక చేయవలసిన పని వెంటనే ప్రారంభింపుడు. సభాసమావేశమునకు సన్నాహములు వెంటనే సమకూర్చుడు. ఏతేదీలను సభసమవసరం పత్రికలయందు ప్రకటింపుడు. మీపట్టణమునందు వ్యాసము ప్రబలియున్న యెడల మీమండలమున నేపట్టణమునందైనను సభసమవసరమును. కానియెడల నెవరును విముఖత్వమును దాల్చుకును. వెంటనే మీవిద్యుక్తమును నిర్వహించుటకు గడంగి జేయుట కృతజ్ఞతకు బాత్రులగుదురు గాక!

రాజగోపాలరావు. ఆ. రామచంద్రరావు.

శైవమహాసభాసమాధ్యక్షులగు ఇజ్జతాసార్ శ్రీకండుకూరు బాలనూర్యప్రసాదరావు బహద్రువారు గంజాంజిల్లా జేవీడియందు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—ఈ సంవత్సరము జేవీడియందు కాశీయైక్తి సంవత్సర శైవభాషాభివృద్ధి (తే 22-5-18)నుండి జరుప నిశ్చయమయిన శైవబ్రాహ్మణ మహాజనసభకు శైవబ్రాహ్మణ మహాజనులందరు రా బ్రాధితులు. అనేకమంది శైవబ్రాహ్మణ మహాజనుల వైవిలాసములు మాకు తెలియదు. వారికి స్వాగతలేఖల నంప వీలులేకుండెందుకు మిగుల జింతించుచు అట్టివారందరును లోపమును చున్నించి దయచేసి సభ నలంకరించి నన్ను గృతజ్ఞుగ నొనర్చురు గాక యని ప్రార్థించు చున్నాను. కొందరు శైవ బ్రాహ్మణ మహాజనులు కలకత్తా, ఖర్ఖురము, నైజామురాజ్యము మొదలగు దూరప్రదేశములనుండి యున్నారని విందును. అట్టివారందరును ప్రత్యేక స్వాగత పత్రములవలన మా లోపమును చున్నించి సభకుదయచేయ బ్రాధితులు. శక్తివందనలేక వలయు సౌకర్యములను, దయచేయు శైవ బ్రాహ్మణ మహాజనుల కనుగ్గు సంసిద్ధులముగ నుండును. ఇది మతసంఘకార్యము గాన చదువరులగు శైవబ్రాహ్మణ మహాజనులందరు దయతో నభిమానము వహించి తప్పక దయచేయుదురుగాక!

ప్రకటన.

దరికిడివిజ్జా కురిచెపకాపురమును తెలులెత్తా చెంచయ్య ఆస్తికి తనకు వాస్తుసర్దిశి కేట్ యిప్పించవలసినదిగా ఆయన భార్య చెంచయ్య కనిగిరి డి. మునసుకొట్ట ఫయిల్ 1918 సం॥ం నెం 4 రున్ను బరిజనల్ పిటిషన్ దాఖలుచేసి కొన్నందుకు 1918 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 26 వ తేదీకి వాయిదా జేసియున్నాడు ఎవరికయినా ఆ డిక్షను యెత్తు యెడల, వాయిదాకోజున కొద్దవారితో మనవిచేసుకోవలెను. 6-4-18, } J. Adinarayanaiya, కనిగిరి. } II49 Pleader.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటీసు.

- (1) కొరుక్కుపేట బట్టారి స్ట్రెంగు రోడ్డులలో గల నైలుట్ సాయిల్ రబ్బిష్ డిపోలనుండి సుడిగాడు ఎరుల డిపోనుండి ఎటువు పేడను సీసెడి హక్కుకుగాను, కంట్రాక్టులు పార్కు బౌన్ రిప్పన్ బిల్డింగునందు 1918 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు వచ్చి పలములో మరల అమ్ముబడును.
 - (2) పాటకు గాడిలచిన వారు పాట కాలము నందు ప్రతివైయిట్ సాయిల్ డిపోకు రు. 250, ఎరుల డిపోకు రు. 10 కట్టవలెను.
 - (3) పాటలో ఉత్తర లయినవారు రెండుమాసముల వాయిదాలకు చాలినంత సొమ్మును ధరావత్తు వట్టవలెను.
- మద్రాసు కార్పొరేషన్ } జె. సి. మొలోస్సె, హెల్తు డిపార్టుమెంటు } ఐ. సి. ఎస్. కార్పొరేషన్ సెక్రె. } ప్రెసిడెంటు. 6-4-18.

ప్రారత్ ఆయిత్

పుష్పములతో తయారుచేయబడిన మిగుల శ్రేష్ఠమైన తలనూనె సుమారు 25 సంవత్సరములకు ప్రసిద్ధిచెందియున్నది ఈ నూనె అధిక సువాసనగలదియు, తలకు చల్లదన మిచ్చును. ప్రేమ మార్కు పుష్పార్థి ఖరీదు బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయ.

డెజ్ 1-కి 9 రూపాయలు.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.,

91, Upper Circular Road, CALCUTTA.

308

Local Agents

P. Rangiah Chetty & Sons, Madras.
Indian Industrial Co.,
M. R. Chandra &
Madras Swadeshi Stores

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారగుచున్నది

పింగళి సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానచాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కలపున తేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేయించు చుండటవలన కలయవారు వెంటనే వ్రాసికొనుట చింతము.	వెల రూ. 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" " 0-8-0
" ఆర్థసంకల్పర " " " 0-12-0	" " 0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పొద్దుపాళ్ళు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపడదు

తామరలైలము	గజ్జికలైలము	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-8 0-8-0	డబ్బీ 1-8 0-4-0	సిసా 1-8 0-12-0

అమృతాంజనము డిపా 6, తంబుకెట్టి పిథి మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి

సావంతుని వనోపధిసారసంగ్రహము

అకర్మకృత్య రక్తమువలన బలించు జాడ్యములకు శిశిమువంటి వుండు. వడపున, మచ్చలను, గండమాలలను తుండ్లు, ప్రాంతబొమ్మలను అన్ని నిధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన ౨ క్షుత్తుకాచి

ఈ మధుశూచియు నుది మిక్కిలి నిష్ఫలముగా, సహజమైనను మధుశూచియు అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. నిరసములను పోగొట్టును, మలబద్ధమును తాత్కాలికమును పోగొట్టును రక్తమును తుల్యమును. సర్వావస్థలకు గలగలయును. 16 కోణాలవలన వుండటము 4 ట్రెస్సుల బుడ్డతో అమృతము.

ప్రాప్తెటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనానవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Panaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికటాపాలిని ప్రశంస

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.
ఆంధ్ర ప్రభుత్వ కట్టబడిన విద్యావిభాగము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పిథి, మదరాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్లకు చేయవలసిన తుప్పువధరలకు కొని నూనబోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండా చేయవలసి యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అందు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్." **Wailles Dove & Company's "BitumasticSolution."**

దీనిని వంటెలకు కప్పులకును నువ్వుమోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాలా మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపలువారు పల్లిక వర్కువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుండురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండును.

వెల రూ. 56-0-0

సాత్ ఏంజిల్లు:—ది సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.
ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండ్ ఇంజనీరింగు వర్క్స్.
తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,
మదరాసు

389
పై కామెర్బాజుక గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

లోకీధ

గర్భాశయ నోగవివారికి:— శ్రీలక్ష్మ గణపతి యిటువంటి బహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మెల జాన్తి గాను, తక్కువగానుపోవుట, కుసుమరోగము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, క్షేణోష్ణము, అరికాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీమర్మ వ్యాధులను తుడుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 8.0-0. చిన్నది రు. 1-10-0

అమృత

రక్తశుద్ధి గ్రావకము:— ఇదిగ రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, క్షేణోష్ణము, సోమరితనము, మేహ ప్రసములు, నుఖసంకటములు, నిస్సక్తువు, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని సుఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 8.0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అరగ

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-8 రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల, పాతీసుకమిషనర ఆఫీసు రోడ్డు, ఎగుంబూరు, మద్రాస్.
166 (క్రాంతి:— 9, బండగు పిథి, మద్రాసు.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులచారి సిద్ధాంశము

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రం నిష్పాదనను పరికింపును.

ప్రతి వత్సరమునను అక్షులలోనికి నీసాలు విక్రయించు బహుమత్తువి.

ఇండియావారు మాత్రమే ఈ "అరగ, నిలోత్ప, మలిమిక్కిల్, గోవా, క్షితి, ఐలెండ్, హిస్టోరికా, మున్నగు ప్రతీకములవారు కూడ నీ సిద్ధాంశమును, ఈ స గ్రంథ గిం యు చున్నారు.

మహాభాగం "బిటేమిక్ లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రం నీసా మీ యింటి నున్న మొదల, చూటికే తైద్యుల సమయానుగుణ, నిరీక్షించి, మొర వెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతనాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజహిసోపి, బలహీనత, అసారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు లుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియూ ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంశుకే సేవనచే నాస్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

తైద్యశాలలో ననేకవిధముల చికిత్సయొన మహాభాగ కస్తూరిను, కిర్లాటక మూలికలనుంచెయి యాచుటయును తయారు చేయచుండురు.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార సదుత్తులు: ప్రతి నీసా మంటుకు డింకును; చూచి తీసికొనవలెను.

ఇసుకాచురము, ప్రతి నీసాలో నూతి యుండును. కిరీటమాత్రము నీసా 4 అణాలు, చుక్కలు.

1. నీసాల మూలకముల తైయింబిరీ	రూ 1-8-0
2. నీసాలకాశురి పోషక	2-12-0
3. నీసాల లోకసాగి గోషక	5-0-0

సమస్తరోగములకు ముగ్ధ అమృతము నీది సిద్ధాంశములు చూడకు.

నివాసము:—శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు

